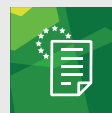

Ειδική έκθεση

Τα συστήματα της Επιτροπής για την ανάκτηση παράτυπων δαπανών της ΕΕ

Περιθώριο για περισσότερα σε λιγότερο χρόνο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-VII
Εισαγωγή	01-18
Ανάκτηση παράτυπων δαπανών από αποδέκτες ενωσιακών κονδυλίων	01-06
Συστήματα καταγραφής των παράτυπων δαπανών και των προς ανάκτηση ποσών	07-09
Ρόλοι και αρμοδιότητες	10-14
Επιτροπή, εθνικές αρχές και εταίροι υλοποίησης	10-12
Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης - OLAF	13
Ευρωπαϊκή Εισαγγελία - EPPO	14
Πληροφορίες που δημοσιεύονται σχετικά με παράτυπες δαπάνες και ανακτήσεις	15-18
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	19-24
Παρατηρήσεις	25-72
Η Επιτροπή καταγράφει γρήγορα και με ακρίβεια τις παράτυπες δαπάνες στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης, αλλά η διαδικασία ανάκτησης χαρακτηρίζεται από μεγάλες καθυστερήσεις	25-49
Η Επιτροπή καταγράφει τις παράτυπες δαπάνες γρήγορα και με ακρίβεια	25-28
Η Επιτροπή δεν εξετάζει τις δυνητικά συστημικές παράτυπες δαπάνες στον τομέα των εξωτερικών δράσεων με τον ίδιο τρόπο όπως και εκείνες στον τομέα των εσωτερικών πολιτικών	29-31
Μεγάλες καθυστερήσεις στην ανάκτηση των παράτυπων δαπανών στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης	32-46
Οι καθυστερήσεις στη διαδικασία ανάκτησης και τα προβλήματα με τη φερεγγυότητα των οφειλετών έχουν αντίκτυπο στις παραιτήσεις	47-49

Η Επιτροπή παρακολουθεί τα συστήματα που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την καταγραφή και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, όταν οι εν λόγω δαπάνες έχουν επίπτωση στον προϋπολογισμό της ΕΕ	50-63
Η Επιτροπή παρακολουθεί τα συστήματα ανάκτησης που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για τα γεωργικά ταμεία, καθώς οι εν λόγω ανακτήσεις έχουν επίπτωση στον προϋπολογισμό της ΕΕ	51-57
Στον τομέα της συνοχής, η Επιτροπή δεν παρακολουθεί τα συστήματα ανάκτησης των κρατών μελών, καθώς οι παράτυπες δαπάνες ανακαλούνται και δεν επηρεάζουν τον προϋπολογισμό της ΕΕ	58-63
Η Επιτροπή δεν δημοσιεύει πάντοτε πλήρη και συνεπή στοιχεία σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες	64-72
Τα δεδομένα που δημοσιεύονται σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες και τα διορθωτικά μέτρα δεν είναι πάντοτε πλήρη	65-68
Τα δεδομένα για τις ανακτήσεις δεν είναι πάντοτε συνεπή	69-72
Συμπεράσματα και συστάσεις	73-79

Παραρτήματα

Παράρτημα I – Συστήματα εντοπισμού, καταγραφής και αναφοράς των παράτυπων δαπανών και διορθωτικά μέτρα για επιλεγμένα προγράμματα της ΕΕ

Παράρτημα II – Συστήματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον εντοπισμό παράτυπων δαπανών και τη λήψη διορθωτικών μέτρων στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης

Παράρτημα III – Συστήματα των κρατών μελών για τον εντοπισμό παράτυπων δαπανών και τη λήψη διορθωτικών μέτρων στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης

Παράρτημα IV – Ποσοστά ανάκτησης παράτυπων δαπανών για επιλεγμένες γενικές διευθύνσεις της Επιτροπής

Παράρτημα V – Ανακτήσεις από δικαιούχους του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων για υποθέσεις που εντοπίστηκαν από το 2007

Συντομογραφίες

Γλωσσάριο

Απαντήσεις της Επιτροπής

Χρονογραμμή

Κλιμάκιο ελέγχου

Σύνοψη

I Η ανάκτηση παράτυπων δαπανών από δικαιούχους ενωσιακών κονδυλίων αποτελεί σημαντικό στοιχείο των συστημάτων εσωτερικών δικλίδων της ΕΕ, καθώς αποβλέπει στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της και στην αποτροπή των αποδεκτών από παράτυπες δραστηριότητες στο μέλλον. Την περίοδο 2014-2022, η Επιτροπή ανέφερε παράτυπες δαπάνες ύψους 14 δισεκατομμυρίων ευρώ.

II Σκοπός του ελέγχου μας ήταν να αξιολογήσουμε την αποτελεσματικότητα των συστημάτων της Επιτροπής για τη διαχείριση και την παρακολούθηση των παράτυπων δαπανών που πραγματοποιούν δικαιούχοι ενωσιακών κονδυλίων. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής στον τομέα αυτό ποικίλλουν ανάλογα με τον εφαρμοζόμενο τρόπο διαχείρισης και τον τομέα πολιτικής του προϋπολογισμού της ΕΕ. Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, η Επιτροπή αναθέτει στα κράτη μέλη την ευθύνη για την καταγραφή και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών, διατηρώντας ωστόσο για την ίδια την τελική ευθύνη. Επιδίωξή μας με τον εν προκειμένω έλεγχο είναι να συμβάλουμε στην ενίσχυση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και στην ανάπτυξη αποτελεσματικών συστημάτων για την ανάκτηση παράτυπων δαπανών από αποδέκτες ενωσιακών κονδυλίων.

III Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τα συστήματα που εφαρμόζει η Επιτροπή για τη διαχείριση και την παρακολούθηση των παράτυπων δαπανών που πραγματοποιούν οι δικαιούχοι ενωσιακών κονδυλίων είναι εν μέρει αποτελεσματικά.

IV Στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή διασφαλίζει την ακριβή και ταχεία καταγραφή των παράτυπων δαπανών. Ωστόσο, η ανάκτησή τους καθυστερεί πολύ. Δεν παρακολουθεί τις δυνητικά συστημικές παράτυπες δαπάνες για εξωτερικές δράσεις με τον ίδιο τρόπο όπως τις αντίστοιχες για τις εσωτερικές πολιτικές. Οι διαγραμμένες οφειλές αφορούν συνήθως οφειλέτες οικονομικά αδύναμους ή εγκατεστημένους σε χώρες όπου η Επιτροπή δεν μπορούσε να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση μέσω των τοπικών δικαστηρίων.

V Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, τα κράτη μέλη φέρουν την πρωταρχική ευθύνη για την καταγραφή και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών, ενώ η Επιτροπή παρακολουθεί τα συστήματά τους στον τομέα της γεωργίας. Παρατηρήσαμε ότι τα ποσοστά ανάκτησης σε επίπεδο δικαιούχων για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) είναι γενικά χαμηλότερα από τα αντίστοιχα στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης, χωρίς ιδιαίτερη βελτίωση από το 2006, καθώς και ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές στα ποσοστά ανάκτησης και διαγραφής οφειλών μεταξύ των κρατών μελών. Επιπλέον, το κίνητρο που θέσπισε η Επιτροπή το 2006 για την ταχύτερη είσπραξη οφειλών από τα κράτη μέλη δεν διατηρήθηκε στο πλαίσιο της ΚΓΠ για την περίοδο 2023-2027. Υπό αυτές τις συνθήκες, η παρακολούθηση της Επιτροπής ενδέχεται να μην επαρκεί αφ' εαυτής για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των συστημάτων ανάκτησης των κρατών μελών. Στον τομέα της συνοχής, ο προϋπολογισμός της ΕΕ προστατεύεται με την ανάκληση από πλευράς των κρατών μελών των παράτυπων ποσών από τις πιστοποιημένες δαπάνες. Η Επιτροπή δεν ελέγχει σε ποιον βαθμό τα κράτη μέλη ανακτούν από τους δικαιούχους τα παρατύπως καταβληθέντα ποσά που ανακλήθηκαν. Η ανάκτηση παράτυπων ποσών αποτελεί βασικό εργαλείο για την αποτροπή των δικαιούχων από περαιτέρω παρατυπίες και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων για τη φήμη της ΕΕ.

VI Επιπλέον, είναι περιορισμένη η χρησιμότητα των πληροφοριών που παρέχει η Επιτροπή σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες και τα διορθωτικά μέτρα που λαμβάνονται σχετικά, διότι αυτές δεν είναι πάντοτε πλήρεις, ούτε παρουσιάζονται με συνεκτικό τρόπο.

VII Συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής:

- να εξετάσει την οικονομική επίπτωση των συστημικών παρατυπιών στον τομέα των εξωτερικών δράσεων·
- να βελτιώσει τον προγραμματισμό των ελεγκτικών εργασιών στον τομέα των εξωτερικών δράσεων, ώστε να μειωθεί ο χρόνος που απαιτείται για τη διαπίστωση παράτυπων δαπανών·
- να αξιολογήσει την ανάγκη παροχής πρόσθετων κινήτρων στα κράτη μέλη προκειμένου να βελτιώσουν τα ποσοστά ανάκτησης παράτυπων δαπανών στον τομέα της γεωργίας·
- να παρέχει πλήρεις πληροφορίες σχετικά με τις διαπιστωνόμενες παράτυπες δαπάνες και τα λαμβανόμενα διορθωτικά μέτρα.

Εισαγωγή

Ανάκτηση παράτυπων δαπανών από αποδέκτες ενωσιακών κονδυλίων

01 Σύμφωνα με το άρθρο 325, παράγραφος 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η ΕΕ και τα κράτη μέλη φέρουν από κοινού την ευθύνη για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης από απάτη και κάθε άλλη μορφή παρατυπίας. Ως παρατυπία ορίζεται κάθε παραβίαση συμβατικής διάταξης ή διάταξης ενωσιακού κανονισμού που απορρέει από πράξη ή παράλειψη και έχει, ή θα μπορούσε να έχει, ως συνέπεια ζημία του προϋπολογισμού της ΕΕ¹. Όταν η παρατυπία επηρεάζει δαπάνες που έχουν καταχωριστεί στον ενωσιακό προϋπολογισμό, γίνεται λόγος για «παράτυπη δαπάνη».

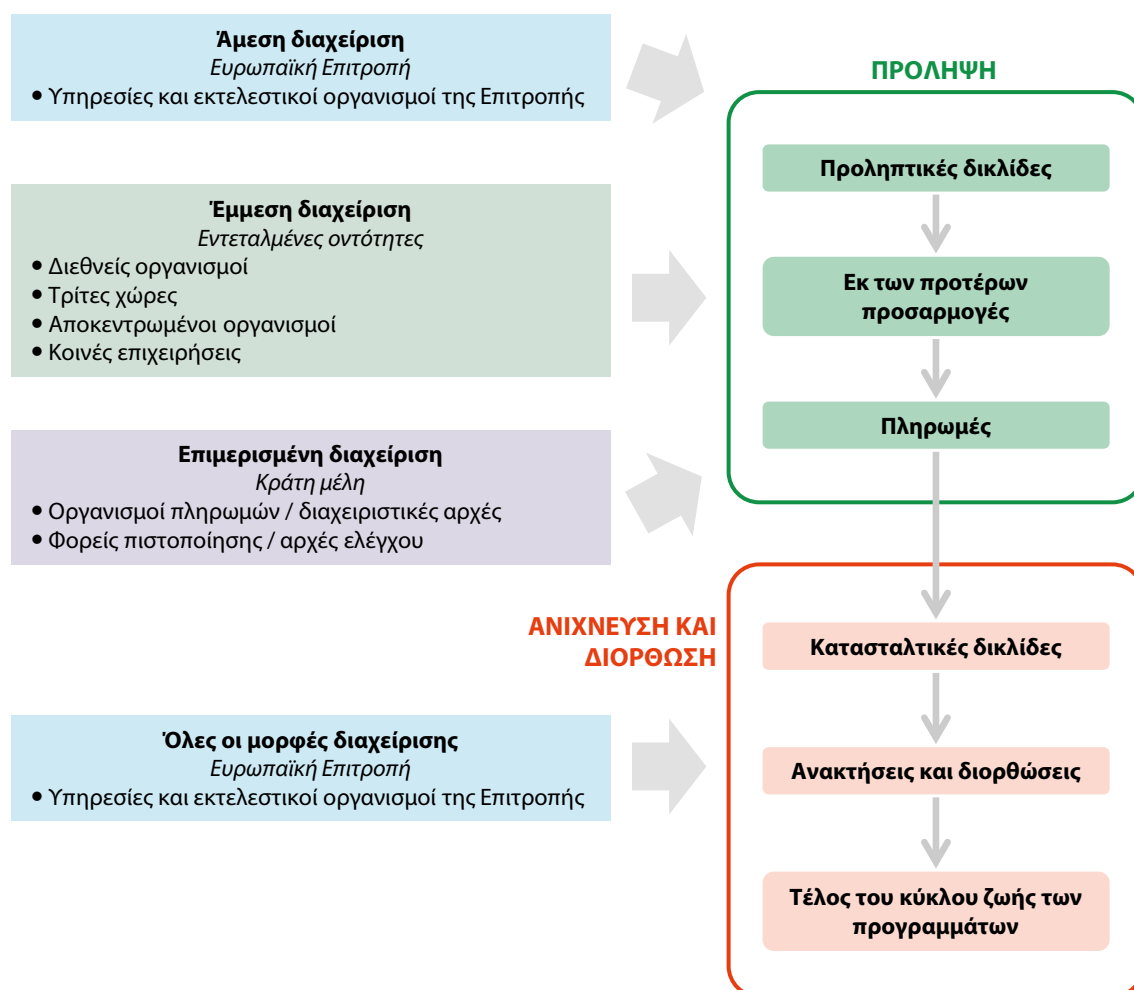
02 Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη οφείλουν να θεσπίσουν εσωτερικές δικλίδες για την προστασία του ενωσιακού προϋπολογισμού από παράτυπες δαπάνες². Πριν από την έγκριση χρηματοοικονομικών πράξεων και την πραγματοποίηση των σχετικών πληρωμών, διενεργούν εκ των προτέρων ελέγχους με στόχο την πρόληψη της αποδοχής παράτυπων δαπανών και, μετά την έγκριση των πράξεων και την πραγματοποίηση των πληρωμών, προβαίνουν σε εκ των υστέρων ελέγχους προκειμένου να εντοπίσουν και να διορθώσουν τυχόν παράτυπες δαπάνες, εφόσον η πρόληψη δεν λειτουργήσει³. Στο [γράφημα 1](#) απεικονίζεται ο πολυετής κύκλος ελέγχου της Επιτροπής για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση παράτυπων δαπανών.

¹ Άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

² Άρθρα 36 και 63 του δημοσιονομικού κανονισμού.

³ Αυτόθι, άρθρα 63 και 202.

Γράφημα 1 – Ο πολυετής κύκλος ελέγχου της Επιτροπής για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση παράτυπων δαπανών

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της ετήσιας έκθεσης διαχείρισης και επιδόσεων της Επιτροπής του 2022, τόμος II, παράρτημα 2, σ. 51.

03 Όταν στο πλαίσιο των εκ των υστέρων ελέγχων εντοπίζονται παράτυπες δαπάνες, δύο είναι τα κύρια μέτρα που μπορούν να ληφθούν για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ:

- ο η άμεση ανάκτηση από τον δικαιούχο που διέπραξε την παρατυπία⁴ ή
- ο η επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης στο κράτος μέλος που χρηματοδότησε την παράτυπη δαπάνη, εν είδει αντιστάθμισης⁵.

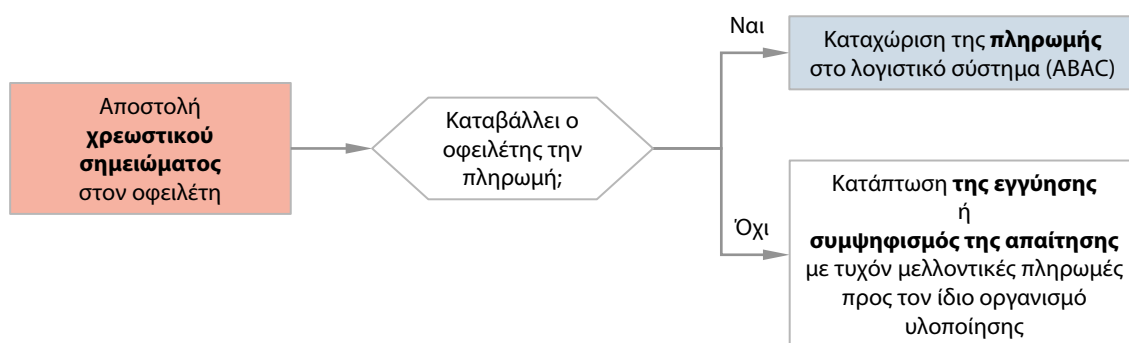
⁴ Αυτόθι, άρθρα 63, παράγραφος 2, και 202, παράγραφος 2.

⁵ Αυτόθι, άρθρο 101, παράγραφος 8.

04 Για τους σκοπούς του εν προκειμένω ελέγχου, ως «ανάκτηση» νοείται μέτρο που λαμβάνεται για την προστασία των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων και συνίσταται στην αίτηση επιστροφής μέρους ή του συνόλου των ποσών που καταβλήθηκαν σε φορέα υλοποίησης ή δικαιούχο έργου ή προγράμματος χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ, που δεν συμμορφώθηκε με τις απαιτήσεις σχετικά με τη χρηματοδότηση. Οι φορείς υλοποίησης είναι δικαιούχοι ενωσιακών κονδυλίων που παρέχουν αγαθά ή/και υπηρεσίες σε τελικούς αποδέκτες και οι οποίοι υπέχουν ευθύνη, εάν δεν συμμορφωθούν με τους όρους των συμβάσεων ή των συμφωνιών τους.

05 Οι φορείς που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ προγράμματος ή έργου (ήτοι η Επιτροπή στο πλαίσιο της άμεσης διαχείρισης, οργανισμοί-εταίροι ή άλλες αρχές εντός και εκτός της ΕΕ στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης, και εθνικές αρχές στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης) μπορούν να ανακτούν τα οφειλόμενα ποσά από τους δικαιούχους με δύο τρόπους, όπως παρουσιάζεται στο [γράφημα 2](#).

Γράφημα 2 – Ανάκτηση οφειλόμενων ποσών

Πηγή: ΕΕΣ.

06 Οι διαδικασίες ανάκτησης από δικαιούχους ποσών που καταβλήθηκαν παρατύπως εξαρτώνται από την εφαρμοζόμενη μέθοδο διαχείρισης και τον τομέα πολιτικής του προϋπολογισμού της ΕΕ. Λεπτομερέστερη περιγραφή των διαδικασιών ελέγχου και ανάκτησης για καθέναν από τους κύριους τομείς πολιτικής παρατίθεται στα [παραρτήματα I έως III](#). Στο [γράφημα 3](#) παρουσιάζονται οι τρεις μορφές διαχείρισης που χρησιμοποιούνται για τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

Γράφημα 3 – Μορφές διαχείρισης

Προϋπολογισμός της ΕΕ

Οι τρεις **μορφές διαχείρισης** που χρησιμοποιούνται για τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα, ως ποσοστό του προϋπολογισμού της

≈70 %

Επιμερισμένη διαχείριση

χρησιμοποιείται κυρίως για τη γεωργία και την πολιτική συνοχής: η Επιτροπή αναθέτει τα καθήκοντα υλοποίησης των προγραμμάτων στα κράτη μέλη.

≈20 %

Άμεση διαχείριση*

στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή είναι πλήρως υπεύθυνη για την υλοποίηση των προγραμμάτων, όπως στην περίπτωση του «Ορίζων 2020».

≈10 %

Έμμεση διαχείριση

στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή αναθέτει την εκτέλεση του προϋπολογισμού των προγραμμάτων σε διάφορα είδη εταιριών υλοποίησης, όπως διεθνείς οργανισμοί, τρίτες χώρες, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και αποκεντρωμένοι οργανισμοί, όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων.

* Η χρηματοδότηση από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας δεν εμπίπτει στην άμεση διαχείριση.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του άρθρου 62 του δημοσιονομικού κανονισμού και https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode_el.

Συστήματα καταγραφής των παράτυπων δαπανών και των προς ανάκτηση ποσών

07 Η Επιτροπή καταγράφει τις παράτυπες δαπάνες που εντοπίζει ή που της αναφέρονται στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης σε τοπικές βάσεις δεδομένων για τη διαχείριση των ελέγχων. Σε αυτές περιλαμβάνονται η ενότητα ελέγχου για τις εξωτερικές δράσεις (Audit Module for External Actions) και το εργαλείο AUDEX για τις γενικές διευθύνσεις (ΓΔ) που είναι αρμόδιες για την έρευνα στον τομέα των εσωτερικών πολιτικών.

08 Αφότου προσδιοριστεί η επίπτωση των παράτυπων δαπανών, η Επιτροπή χρησιμοποιεί τη λειτουργία «Recovery Context» στο λογιστικό σύστημά της ABAC για την καταγραφή όλων των προς ανάκτηση ποσών. Η λειτουργία αυτή χρησιμοποιείται κυρίως σε τομείς πολιτικής στους οποίους εφαρμόζεται άμεση και έμμεση διαχείριση. Στην περίπτωση της επιμερισμένης διαχείρισης, τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τις ανακτήσεις από τους δικαιούχους, για την καταχώρισή τους στα εθνικά βιβλία οφειλετών και, κατά περίπτωση, για την τακτική αναφορά των σχετικών δεδομένων στην Επιτροπή.

09 Σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία, τα κράτη μέλη της ΕΕ και οι υποψήφιας χώρες οφείλουν να χρησιμοποιούν το σύστημα διαχείρισης παρατυπιών (IMS) που διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) για λογαριασμό της Επιτροπής, για την καταγραφή των περιπτώσεων παράτυπων δαπανών (συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων υπόνοιας απάτης και διαπιστωμένης απάτης) που εντοπίζουν και οι οποίες αφορούν ενωσιακά κονδύλια ύψους άνω των 10 000 ευρώ⁶. Σκοπός αυτής της διαδικασίας είναι η ανάλυση κινδύνου και όχι η παρακολούθηση των ανακτήσεων.

Ρόλοι και αρμοδιότητες

Επιτροπή, εθνικές αρχές και εταίροι υλοποίησης

10 Στο πλαίσιο της άμεσης διαχείρισης, οι γενικές διευθύνσεις της Επιτροπής, οι οποίες διαχειρίζονται προγράμματα ή επιχορηγήσεις που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, είναι υπεύθυνες για τη διενέργεια ελέγχων και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών που εντοπίζονται. Η ΓΔ BUDG παρέχει καθοδήγηση και υποστήριξη κατά τη διαδικασία ανάκτησης.

11 Στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης, οι εταίροι υλοποίησης οφείλουν να διασφαλίζουν επίπεδο προστασίας των κονδυλίων της ΕΕ ισοδύναμο με εκείνο που εγγυάται η Επιτροπή στο πλαίσιο της άμεσης διαχείρισης. Είναι υπεύθυνοι για τη διενέργεια ελέγχων και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών από τους δικαιούχους. Εάν η Επιτροπή, στο πλαίσιο των επαληθεύσεων των οικονομικών εκθέσεων που της υποβάλλονται, εντοπίσει παράτυπες δαπάνες, ζητεί από τους εταίρους υλοποίησης να επιστρέψουν τα αντίστοιχα ποσά. Εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, οι εταίροι υλοποίησης ζητούν, με τη σειρά τους, από τους τελικούς δικαιούχους να τους επιστρέψουν τα σχετικά ποσά.

⁶ Οι νομικές πράξεις που προβλέπουν την αναφορά των παράτυπων δαπανών και τη χρήση του IMS απαριθμούνται στην [ιστοσελίδα της OLAF](#).

12 Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, τα κράτη μέλη έχουν την ευθύνη για την καταγραφή και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών, ενώ η Επιτροπή διατηρεί την τελική ευθύνη για τη διασφάλιση σχετικά με το σύστημα που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για τη διαχείριση των κονδυλίων. Την πρωταρχική ευθύνη για τη διενέργεια εξακριβωτικών ελέγχων και την ανάκτηση των παρατύπως καταβληθέντων ποσών απευθείας από τους δικαιούχους φέρουν οι αρχές των κρατών μελών. Κάθε χρόνο, υποβάλλουν στην Επιτροπή στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων τους όσον αφορά τη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ. Εκείνη, με τη σειρά της, διενεργεί ελέγχους προκειμένου να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των συστημάτων των κρατών μελών και επιβάλλει ενδεχομένως δημοσιονομικές διορθώσεις, όταν εντοπίζει αδυναμίες που θα μπορούσαν να έχουν επίπτωση στον ενωσιακό προϋπολογισμό.

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης - OLAF

13 Η OLAF ερευνά περιπτώσεις που εγείρουν υπόνοιες παράτυπων δαπανών, με ή χωρίς πρόθεση απάτης, και στη συνέχεια διαβιβάζει τις σχετικές εκθέσεις της στα θεσμικά όργανα της ΕΕ ή στις αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών. Μπορεί επίσης να εισηγηθεί τα πειθαρχικά, διοικητικά, οικονομικά ή νομικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Στις δημοσιονομικές συστάσεις της, η OLAF καλεί τις αρμόδιες ενωσιακές ή εθνικές αρχές να ανακτήσουν τα κονδύλια της ΕΕ που συνιστούν παράτυπη δαπάνη, με ή χωρίς πρόθεση απάτης.

Ευρωπαϊκή Εισαγγελία - EPPO

14 Η συσταθείσα το 2017 EPPO είναι ανεξάρτητο όργανο της ΕΕ με εξουσίες έρευνας, δίωξης και παραπομπής ενώπιον της δικαιοσύνης αξιόποινων πράξεων εις βάρος του ενωσιακού προϋπολογισμού, όπως η απάτη, η διαφθορά ή σοβαρές περιπτώσεις διασυνοριακής απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην οδηγία PIF και στον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2017/1939 του Συμβουλίου](#). Άρχισε να λειτουργεί τον Ιούνιο του 2021. Σύμφωνα με τη [συμφωνία συνεργασίας](#) που υπεγράφη μεταξύ της Επιτροπής και της EPPO, όταν η τελευταία κινεί έρευνα βάσει πληροφοριών που της έχει υποβάλει η Επιτροπή, την ενημερώνει και της παρέχει επαρκείς πληροφορίες, προκειμένου να λάβει διορθωτικά μέτρα, όπως η ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Πληροφορίες που δημοσιεύονται σχετικά με παράτυπες δαπάνες και ανακτήσεις

15 Στο **γράφημα 4** παρουσιάζονται τα έγγραφα που δημοσιεύει η Επιτροπή και τα οποία περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες, τα διορθωτικά μέτρα και τις ανακτήσεις παράτυπων δαπανών.

Γράφημα 4 – Έγγραφα που δημοσιεύει η Επιτροπή σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες και τις ανακτήσεις

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ΕΕΔ, της ΕΕΔΕ και των εκθέσεων PIF που δημοσιεύει η Επιτροπή.

16 Στην ενότητα 5.4 του παραρτήματος 5 της ΕΕΔΕ για το 2022 παρουσιάζονται τα αριθμητικά στοιχεία για τις ανακτήσεις από δικαιούχους παράτυπων δαπανών που εντοπίστηκαν και επιστράφηκαν ή που πρέπει να επιστραφούν στον προϋπολογισμό της ΕΕ (βλέπε *πίνακα 1*).

Πίνακας 1 – Στοιχεία που περιείχαν οι ΕΕΔΕ για τα εντάλματα είσπραξης που εκδόθηκαν για παράτυπες δαπάνες το 2021 και το 2022 (σε εκατομμύρια ευρώ)

Τομέας του ΠΔΠ	Ανακτήσεις 2021	Ανακτήσεις 2022
Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία	19	27
Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες	άνευ αντικειμένου *	άνευ αντικειμένου *
Φυσικοί πόροι και περιβάλλον	191 *, **	220 *, **
Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων	1 *	1 *
Ασφάλεια και άμυνα	0	0
Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος	21	16
Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση	0	1

* Εξαιρούνται οι διορθώσεις που εφαρμόζει η Επιτροπή στα κράτη μέλη. Στον τομέα της συνοχής, οι δαπάνες που ανακαλούνται άμεσα από τα κράτη μέλη αναφέρονται στην ΕΕΔ και την ΕΕΔΕ.

** Το ποσό αυτό επιστράφηκε στον προϋπολογισμό της ΕΕ επιπλέον των 118 εκατομμυρίων ευρώ (244 εκατομμυρίων ευρώ το 2021) που επαναχρησιμοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προληπτικών και διορθωτικών μέτρων που αναφέρονται στην ενότητα 5.4 των ΕΕΔΕ για τα έτη 2022 και 2021.

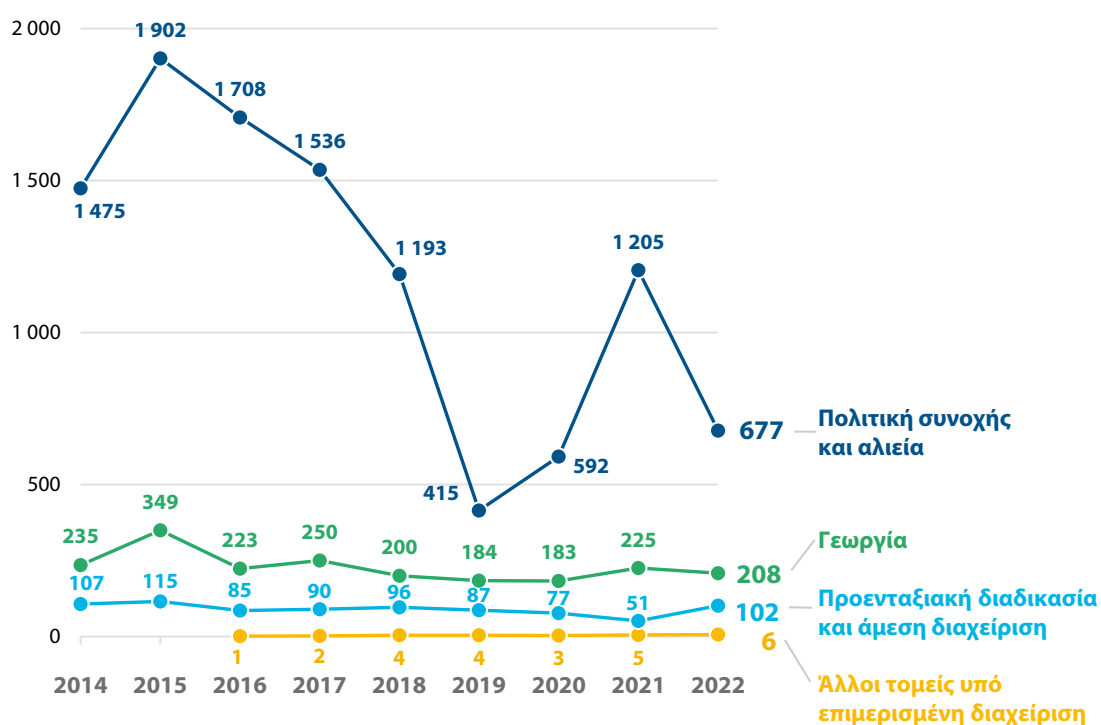
17 Στην ΕΕΔΕ, η Επιτροπή παρουσιάζει επίσης συνοπτικά τα ποσά από τα οποία παραιτήθηκε κάθε γενική διεύθυνση⁷. Το 2023, η Επιτροπή ανέφερε ότι το 2022 είχε παραιτηθεί από οφειλές συνολικού ύψους 40 εκατομμυρίων ευρώ⁸ (έναντι 31 εκατομμυρίων ευρώ το 2021). Τα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία καλύπτουν τις παρατήσεις από κάθε είδους οφειλές και όχι μόνο από τις ανακτήσεις παράτυπων δαπανών.

⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 101, παράγραφος 5, του δημοσιονομικού κανονισμού.

⁸ Ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις, παράρτημα 9.

18 Το συνολικό ποσό των παράτυπων δαπανών (με ή χωρίς πρόθεση απάτης) που αναφέρθηκε στις εκθέσεις PIF για τον προϋπολογισμό της ΕΕ την περίοδο 2014-2022 ήταν 14 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει 10,7 δισεκατομμύρια ευρώ για τις πολιτικές συνοχής και αλιείας, στο πλαίσιο των οποίων τα κράτη μέλη οφείλουν να ανακαλούν τις παράτυπες δαπάνες αμέσως μετά τον εντοπισμό τους, ώστε να μην επηρεάζεται ο προϋπολογισμός της ΕΕ. Στο **γράφημα 5** παρουσιάζεται η κατανομή ανά τομέα πολιτικής και ανά έτος.

Γράφημα 5 – Παράτυπες δαπάνες που αναφέρθηκαν την περίοδο 2014-2022 (σε εκατομμύρια ευρώ)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρασχέθηκαν από την OLAF.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

19 Σκοπός του εν προκειμένω ελέγχου ήταν να αξιολογηθεί ο βαθμός αποτελεσματικότητας των συστημάτων που εφαρμόζει η Επιτροπή για τη διαχείριση της ανάκτησης παράτυπων δαπανών που πραγματοποιούνται από δικαιούχους κονδυλίων της ΕΕ. Καλύψαμε τα προγράμματα της ΕΕ της περιόδου 2014-2021, σε σχέση με τα οποία σημειώθηκαν οι μεγαλύτερες ανακτήσεις στο πλαίσιο της άμεσης, της έμμεσης και της επιμερισμένης διαχείρισης στους τομείς των εσωτερικών πολιτικών, των εξωτερικών δράσεων και των πολιτικών συνοχής και γεωργίας αντίστοιχα.

20 Όσον αφορά την άμεση και την έμμεση διαχείριση, στο πλαίσιο των οποίων η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τον εντοπισμό και την καταγραφή των παράτυπων δαπανών και, στη συνέχεια, για την ανάκτηση των αντίστοιχων ποσών, ο έλεγχος εστίασε κυρίως στην αποτελεσματικότητα των συστημάτων της. Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, οι κανονισμοί επιφορτίζουν τα κράτη μέλη με την ευθύνη για την ανάκτηση των παρατύπων δαπανηθέντων κονδυλίων, με την Επιτροπή να διατηρεί ωστόσο για την ίδια την τελική ευθύνη για τη διασφάλιση. Δεδομένου ότι ο έλεγχος επικεντρώθηκε στην Επιτροπή, για τον συγκεκριμένο τομέα αξιολογήσαμε κατά πόσον η παρακολούθησή της διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων των κρατών μελών. Σε σχέση με όλους τους τρόπους διαχείρισης, αξιολογήσαμε επίσης κατά πόσον η Επιτροπή παρουσιάζει τα απαιτούμενα στοιχεία σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες και τις ανακτήσεις στα κύρια έγγραφα λογοδοσίας που δημοσιεύει.

21 Οι ελεγκτικές εργασίες αφορούσαν τη ΓΔ BUDG, καθώς και τις γενικές διευθύνσεις που παρουσίασαν τις υψηλότερες ανακτήσεις στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων τους για το 2021 (ΓΔ CONNECT και ΓΔ RTD για τις εσωτερικές πολιτικές και ΓΔ INTPA και ΓΔ NEAR για τις εξωτερικές δράσεις) και τις σημαντικότερες γενικές διευθύνσεις που εμπλέκονται στην επιμερισμένη διαχείριση (ΓΔ REGIO και ΓΔ EMPL για την πολιτική συνοχής και ΓΔ AGRI για τη γεωργία).

22 Ο έλεγχος δεν κάλυψε:

- ο τις ανακτήσεις μη χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων αφορά προχρηματοδοτήσεις (που δεν συνιστούν δαπάνες) στην περίπτωση αυτή, τα κονδύλια ανακτώνται επειδή δεν χρησιμοποιήθηκαν και όχι επειδή πραγματοποιήθηκαν παράτυπες δαπάνες·
- ο τις δημοσιονομικές διορθώσεις που η Επιτροπή εφαρμόζει στα κράτη μέλη στους τομείς της γεωργίας και της συνοχής ή τις ανακλήσεις από τις αρχές των κρατών μελών, καθώς το ζήτημα αυτό εξετάστηκε σε παλαιότερες ειδικές εκθέσεις μας⁹·
- ο τα συστήματα των κρατών μελών για την ανάκτηση παράτυπων δαπανών στο πλαίσιο προγραμμάτων συνοχής και αγροτικής ανάπτυξης, καθώς εστίασαμε στους εξακριβωτικούς ελέγχους της Επιτροπής για την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων ανάκτησης των κρατών μελών·
- ο τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, επειδή έχουμε ήδη δημοσιεύσει ειδική έκθεση σχετικά με τον σχεδιασμό των συστημάτων της Επιτροπής για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ¹⁰ και σχεδιάζουμε να δημοσιεύσουμε εντός του 2024 ειδική έκθεση σχετικά με τα συστήματα δικλίδων των κρατών μελών για τον ΜΑΑ.

23 Για τον έλεγχο αυτό, συνδυάσαμε τεκμήρια από διάφορες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- ο επισκόπησης των συστημάτων που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό, την καταγραφή και, εν συνεχεία, την ανάκτηση παράτυπων δαπανών από τους δικαιούχους·
- ο ανάλυσης δεδομένων από τη βάση δεδομένων διαχείρισης ABAC της Επιτροπής σχετικά με τις ανακτήσεις που πραγματοποιήθηκαν, εκκρεμούσαν ή διαγράφηκαν κατά την περίοδο 2014-2022, με σκοπό τη σύγκριση των επιδόσεων της Επιτροπής σε διάφορους τομείς·

⁹ Ειδική έκθεση 08/2011, ειδική έκθεση 04/2017 και ειδική έκθεση 14/2022.

¹⁰ Ειδική έκθεση 07/2023.

- ο επισκόπησης της συνέχειας που δόθηκε σε δείγμα 144 εκθέσεων ελέγχου και επαληθεύσεων οικονομικών εκθέσεων σχετικά με τις χρηματοδοτούμενες με ενωσιακούς πόρους δαπάνες (βάσει του ύψους των ελεγχθέντων ποσών και συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων ειδών ελέγχων), της μεταπαρακολούθησης δείγματος 75 ενταλμάτων είσπραξης επί συνόλου 858 ανεκτέλεστων στο τέλος του 2021 (βάσει της παλαιότητας και του ύψους των ποσών), καθώς και δείγματος 52 παραιτήσεων από εντάλματα είσπραξης επί συνόλου 113 που εκδόθηκαν το 2021 (βάσει του ύψους των σχετικών ποσών) για τις τέσσερις γενικές διευθύνσεις που επιλέχθηκαν στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης. Όποτε ήταν δυνατό, στα δείγματα συμπεριλήφθηκαν περιπτώσεις που είχαν εντοπιστεί από την OLAF και το ΕΕΣ.
- ο ανάλυσης των πληροφοριών που η Επιτροπή δημοσίευσε το 2022 και το 2023 σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες και τις ανακτήσεις (σημεία [15-18](#)), συμπεριλαμβανομένης αντιπαραβολής με τις πηγές δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν, προκειμένου να αξιολογηθεί η πληρότητα και η συνέπειά τους.

24 Με την παρούσα έκθεση επιδιώκουμε να συμβάλουμε στην καλύτερη προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και στην ανάπτυξη αποτελεσματικών συστημάτων για την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών από δικαιούχους ενωσιακών κονδυλίων.

Παρατηρήσεις

Η Επιτροπή καταγράφει γρήγορα και με ακρίβεια τις παράτυπες δαπάνες στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης, αλλά η διαδικασία ανάκτησης χαρακτηρίζεται από μεγάλες καθυστερήσεις

Η Επιτροπή καταγράφει τις παράτυπες δαπάνες γρήγορα και με ακρίβεια

25 Είναι φυσιολογικό να αναμένουμε ότι τα συστήματα της Επιτροπής στο πλαίσιο της άμεσης και έμμεσης διαχείρισης διασφαλίζουν την ορθή και γρήγορη καταχώριση των παράτυπων δαπανών στις σχετικές βάσεις δεδομένων διαχείρισης, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η ταχύτερη δυνατή λήψη των όποιων διορθωτικών μέτρων. Μολονότι οι στόχοι που ορίζονται και επιδιώκονται στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης είναι διαφορετικοί, οι διαδικασίες για την καταγραφή και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών είναι παρόμοιες.

26 Στον τομέα του προϋπολογισμού που αφορά τις εσωτερικές πολιτικές, οι επιχειρησιακές γενικές διευθύνσεις για την έρευνα και την καινοτομία, στις οποίες περιλαμβάνονται η ΓΔ CONNECT και η ΓΔ RTD που επιλέξαμε για τον εν προκειμένω έλεγχο, έχουν συγκροτήσει Κοινή Υπηρεσία Ελέγχου (CAS). Αυτή επιλέγει τις προς έλεγχο οικονομικές καταστάσεις έργων υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση. Οι κατασταλτικοί χρηματοοικονομικοί έλεγχοι της CAS διενεργούνται είτε από τους υπαλλήλους της είτε από ιδιωτικές ελεγκτικές εταιρείες. Οι τελευταίες διενεργούν τους χρηματοοικονομικούς ελέγχους βάσει σύμβασης-πλαισίου και υπό την παρακολούθηση εκπροσώπου της CAS. Η CAS και οι εξωτερικοί ελεγκτές συζητούν τα κύρια ευρήματα με τους φορείς υλοποίησης στο πλαίσιο διαδικασίας εκατέρωθεν ακρόασης. Εν συνεχεία, τα λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες που εντοπίστηκαν, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν συστημικό ή/και επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα, μεταφέρονται αυτομάτως και αμέσως από τη βάση δεδομένων ελέγχου στη βάση δεδομένων διαχείρισης. Επίσης, η CAS αναλύει άλλες οικονομικές καταστάσεις που υποβάλλονται από τους ίδιους φορείς υλοποίησης και οι οποίες υπάρχει περίπτωση να επηρεάζονται από τις ίδιες συστημικές παράτυπες δαπάνες. Οι ενδιαφερόμενες επιχειρησιακές γενικές διευθύνσεις μπορούν στη συνέχεια να διεξαγάγουν νέα, σύντομη διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης, προκειμένου να ενημερώσουν τους φορείς υλοποίησης σχετικά με τις δαπάνες που απορρίφθηκαν.

27 Οι επιχειρησιακές γενικές διευθύνσεις και οι αντιπροσωπείες της ΕΕ στον τομέα του προϋπολογισμού για τις εξωτερικές δράσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επιλεγείσες για τον έλεγχο μας ΓΔ INTPA και ΓΔ NEAR, αναθέτουν βάσει σύμβασης-πλαισίου σε ιδιωτικές ελεγκτικές εταιρείες τη διενέργεια ελέγχων ή επαληθεύσεων δαπανών για πράξεις υπό άμεση και έμμεση διαχείριση. Με την παρακολούθηση της προόδου τους επιφορτίζονται υπεύθυνοι ελεγκτικού έργου, οι οποίοι λειτουργούν επίσης ως σύνδεσμος μεταξύ των φορέων υλοποίησης και των εξωτερικών ελεγκτών έως την υποβολή των εκθέσεων τους στην Επιτροπή.

28 Από την εξέταση δείγματος 144 εκθέσεων ελέγχου και επαληθεύσεων πράξεων υπό άμεση και έμμεση διαχείριση, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή καταχώριζε ορθά τις παράτυπες δαπάνες στις βάσεις δεδομένων διαχείρισης εντός λίγων ημερών από την παραλαβή των εκθέσεων των ελεγκτών.

Η Επιτροπή δεν εξετάζει τις δυνητικά συστημικές παράτυπες δαπάνες στον τομέα των εξωτερικών δράσεων με τον ίδιο τρόπο όπως και εκείνες στον τομέα των εσωτερικών πολιτικών

29 Θα ανέμενε κανείς τα καταχωριζόμενα ως παράτυπα ποσά να αποτυπώνουν την πλήρη επίπτωσή τους. Όμως, απαιτούνται περαιτέρω έλεγχοι προκειμένου να διαπιστωθεί η επίπτωση των παράτυπων δαπανών συστημικού χαρακτήρα.

30 Παρατηρήσαμε ότι, όταν εντοπίζονται δυνητικά συστημικές παράτυπες δαπάνες σε εξωτερικές δράσεις, οι εξωτερικοί ελεγκτές δεν υποχρεούνται να διευρύνουν τα δείγματα των πράξεων που υποβάλλουν σε έλεγχο. Επίσης, η Επιτροπή δεν διενεργεί δικούς της πρόσθετους εξακριβωτικούς ελέγχους επί των ελεγχθεισών δαπανών ή επί άλλων χρηματοδοτούμενων με ενωσιακούς πόρους δαπανών, στις οποίες εμπλέκονται οι ίδιοι φορείς υλοποίησης.

31 Η Επιτροπή και τα Ηνωμένα Έθνη έχουν συνάψει χρηματοδοτική και διοικητική συμφωνία-πλαίσιο (ΧΔΣΠ) που διέπει τη μεταξύ τους συνεργασία. Η κοινή αντίληψη σχετικά με τη χρήση των όρων εντολής για τις επαληθεύσεις δαπανών περιορίζει τα μεγέθη των δειγμάτων που μπορούν να επιλέξουν οι διενεργούντες τις επαληθεύσεις, προκειμένου να ελέγξουν την επιλεξιμότητα μιας πράξης χρηματοδοτούμενης με ενωσιακά κονδύλια, την οποία διαχειρίστηκε οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών¹¹.

¹¹ Ετήσια έκθεση για το οικονομικό έτος 2020, σ. 312, σημείο 34.

Στο **πλαίσιο 1** περιγράφεται πώς το ισχύον πλαίσιο περιορίζει τον εντοπισμό παράτυπων δαπανών συστημικού χαρακτήρα και την επακόλουθη ανάκτησή τους.

Πλαίσιο 1

Περιορισμοί στον εντοπισμό παράτυπων δαπανών συστημικού χαρακτήρα

Ο ελεγκτής επαλήθευσε τις δαπάνες που δήλωσε οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών σε σχέση με συμφωνία συνεισφοράς με την ΕΕ. Διαπίστωσε ότι το 19,2 % του δείγματος που είχε επιλεγεί σύμφωνα με τη ΧΔΣΠ δεν ήταν επιλέξιμο και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα σφάλματα ήταν διάχυτα. Δεν μπόρεσε να διενεργήσει περαιτέρω ελέγχους προκειμένου να διαπιστώσει τον συστημικό χαρακτήρα των παράτυπων δαπανών και η Επιτροπή ανέκτησε μόνο εκείνες που εντοπίστηκαν στο περιορισμένο δείγμα που υποβλήθηκε σε έλεγχο.

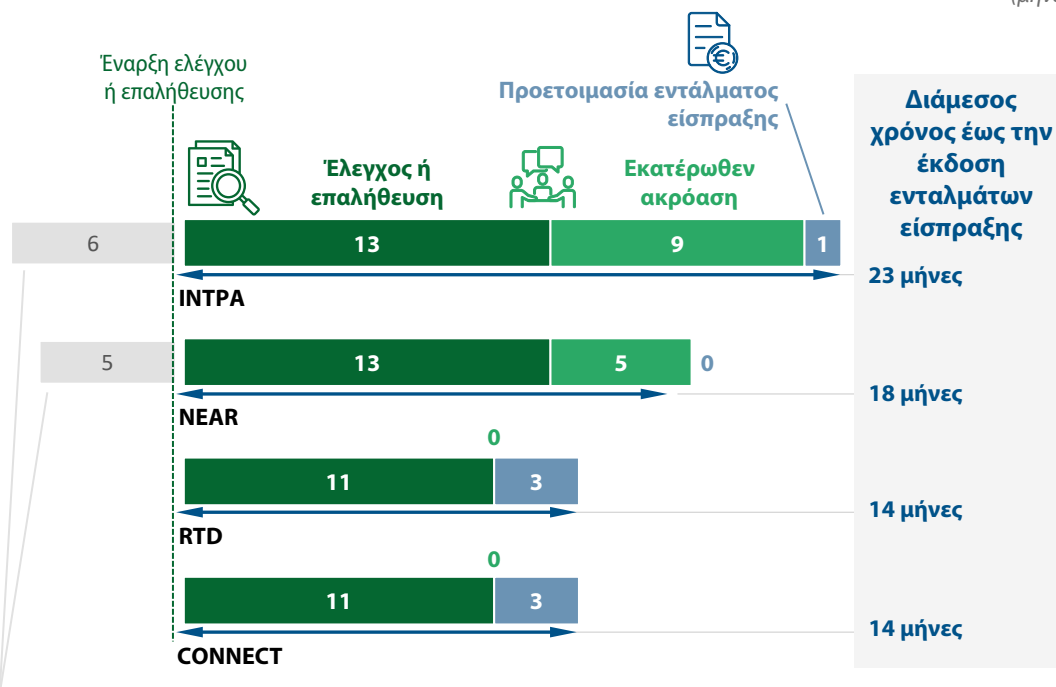
Μεγάλες καθυστερήσεις στην ανάκτηση των παράτυπων δαπανών στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης

32 Ο εντοπισμός και η ανάκτηση παράτυπων δαπανών από τους φορείς υλοποίησης αποτελεί βασικό στοιχείο των συστημάτων εσωτερικών δικλίδων της ΕΕ, καθώς τους αποτρέπει από μελλοντικές παράτυπες δραστηριότητες. Προκειμένου να αυξάνεται η πιθανότητα ανάκτησης, οι παράτυπες δαπάνες πρέπει να εντοπίζονται και να διορθώνονται το συντομότερο δυνατόν, προτού οι φορείς υλοποίησης τεθούν υπό εκκαθάριση ή χαθούν τα ίχνη τους.

33 Εξετάσαμε δείγμα ελέγχων και επαληθεύσεων οικονομικών εκθέσεων που είχαν υποβληθεί στις τέσσερις γενικές διευθύνσεις, οι οποίες διαπιστώσαμε ότι είχαν ολοκληρώσει τα διορθωτικά μέτρα τους σε 135 από τις 144 περιπτώσεις. Για τον υπολογισμό του διάμεσου χρόνου που χρειάστηκε η Επιτροπή για τα κύρια στάδια μεταξύ της ολοκλήρωσης των ελεγχθεισών εργασιών και της έκδοσης των ενταλμάτων είσπραξης, τα οποία συνοψίζονται στο **γράφημα 6**, χρησιμοποιήσαμε τα δεδομένα των υποθέσεων του δείγματός μας.

Γράφημα 6 – Σημαντικές καθυστερήσεις έως την έκδοση των ενταλμάτων είσπραξης από την Επιτροπή, 2020-2021

(μήνες)

Επιπλέον, η ΓΔ INTPA και η ΓΔ NEAR χρειάζονταν συνήθως έξι και πέντε μήνες αντίστοιχα έως την έναρξη των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων με εξωτερικούς ελεγκτές. Αντίστοιχα στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα για τη ΓΔ RTD και τη ΓΔ CONNECT.

Σημ.: Το AUDEX δεν περιέχει τα δεδομένα που απαιτούνται για τον υπολογισμό του αριθμού των ημερών που είχαν παρέλθει μέχρι να ζητηθεί η διενέργεια ελέγχου. Τα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τον χρόνο που χρειάστηκε για την ολοκλήρωση των ελέγχων προέρχονται από το σύνολο του πληθυσμού, καθώς δεν είναι δυνατόν να ληφθούν στοιχεία ειδικά για τις ΓΔ CONNECT και RTD.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων από την ενότητα «Audit» και το εργαλείο AUDEX, καθώς και εγγράφων που παρείχε η Επιτροπή.

34 Από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι, λαμβάνοντας υπόψη σωρευτικά τον χρόνο που απαιτείται για να ζητηθούν και να ολοκληρωθούν οι έλεγχοι και, στη συνέχεια, να συζητηθούν τα αποτελέσματά τους πριν από την έκδοση των ενταλμάτων είσπραξης, σημειώνονται σημαντικές καθυστερήσεις έως ότου ζητηθεί από τους φορείς υλοποίησης να επιστρέψουν τις παράτυπες δαπάνες που είχαν εντοπιστεί κατά τους ελέγχους των δηλώσεων δαπανών:

- ο οι δύο γενικές διευθύνσεις έρευνας, ΓΔ CONNECT και ΓΔ RTD, χρειάζονταν κατά κανόνα 14 μήνες από την έναρξη των ελέγχων έως την έκδοση των ενταλμάτων είσπραξης, έναντι 23 και 18 μηνών αντίστοιχα για τη ΓΔ INTPA και τη ΓΔ NEAR·
- ο η ΓΔ INTPA και η ΓΔ NEAR χρειάζονταν συνήθως έξι και πέντε μήνες αντίστοιχα έως ότου κινήσουν τη διαδικασία σύναψης σύμβασης με ιδιωτικές ελεγκτικές εταιρείες μετά το τέλος της περιόδου που καλύπτουν οι προς έλεγχο οικονομικές εκθέσεις. Όσον αφορά τη ΓΔ CONNECT και τη ΓΔ RTD, δεν κατέστη δυνατό να λάβουμε στοιχεία για τους αντίστοιχους χρόνους, λόγω του ότι οι πληροφορίες αυτές δεν καταχωρίζονται στο AUDEX, το σύστημα που χρησιμοποιούν για τη διαχείριση των ελέγχων.

35 Στον τομέα των εξωτερικών δράσεων, αν και, πριν από την υποβολή των εκθέσεων τους στην Επιτροπή, οι εξωτερικοί ελεγκτές συζητούν τα ευρήματά τους με τους φορείς υλοποίησης, αυτή διοργανώνει νέα, πλήρη διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης με τους εν λόγω οργανισμούς (*παράρτημα 1*). Όπως προκύπτει από το *γράφημα 6*, η διαδικασία αυτή διαρκεί πολύ περισσότερο από ό,τι για τις γενικές διευθύνσεις έρευνας στον τομέα των εσωτερικών πολιτικών, στην περίπτωση των οποίων η CAS συμμετέχει στις διαδικασίες εκατέρωθεν ακρόασης μεταξύ των ελεγκτών και των φορέων υλοποίησης, ώστε οι επιχειρησιακές γενικές διευθύνσεις να μην χρειάζεται να διοργανώνουν παρά μία τυπική διαδικασία που συνήθως διαρκεί λιγότερο από έναν μήνα (σημείο *26*).

36 Αυτές οι μεγάλες καθυστερήσεις μπορούν να υπονομεύσουν την αποτελεσματικότητα των ελέγχων και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών, ιδίως στην περίπτωση μικρότερων δικαιούχων, οι οποίοι υπάρχει κίνδυνος να μην διαθέτουν πάντοτε τα απαραίτητα δικαιολογητικά (βλέπε παράδειγμα στο *πλαίσιο 2*).

Πλαίσιο 2

Τα δικαιολογητικά δεν ήταν πλέον διαθέσιμα και οι δικαιούχοι δεν μπορούσαν να επιστρέψουν τα ποσά που είχαν εισπράξει

Ο ελεγκτής έργου στην Αφρική, το οποίο διαχειριζόταν τοπική ΜΚΟ, ανέφερε τον εντοπισμό παράτυπων δαπανών στις δηλωθείσες δαπάνες, λόγω απουσίας δικαιολογητικών. Παρότι η νομοθεσία προβλέπει ότι όλοι οι δικαιούχοι οφείλουν να διατηρούν τα σχετικά έγγραφα για περίοδο πέντε ετών, ο φορέας υλοποίησης δήλωσε ότι, τόσο η συγκεκριμένη όσο και άλλες μικρές τοπικές ΜΚΟ, που είχαν ολοκληρώσει τις δραστηριότητες του έργου τέσσερα χρόνια νωρίτερα, δεν μπορούσαν πλέον να βρουν τα έγγραφα που απουσίαζαν. Ορισμένες δεν υπήρχαν πλέον και οι άλλες δεν μπορούσαν να επιστρέψουν το ποσό που ζήτησε η Επιτροπή. Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, η Επιτροπή εξέταζε το ενδεχόμενο να παραιτηθεί από την είσπραξη της απαίτησης, καθώς από την αξιολόγησή της προέκυψε ότι οι δραστηριότητες είχαν υλοποιηθεί πλήρως και ότι το κόστος των νομικών διαδικασιών πιθανώς θα υπερέβαινε το ποσό που θα μπορούσε να ανακτηθεί.

Σημ.: Το ζήτημα της τήρησης των δικαιολογητικών ρυθμίζεται στις συμβάσεις που μεταφέρουν τη διάταξη του άρθρου 132 του [δημοσιονομικού κανονισμού](#).

37 Όπως διευκρινίζεται στο σημείο **35**, τα διορθωτικά μέτρα της Επιτροπής στον τομέα των εξωτερικών δράσεων βασίζονται στην οικονομική επίπτωση των παράτυπων δαπανών που επιβεβαιώνονται μετά τις διαδικασίες εκατέρωθεν ακρόασης μεταξύ της Επιτροπής και των φορέων υλοποίησης, οι οποίες λαμβάνουν χώρα αφότου οι εξωτερικοί ελεγκτές υποβάλουν τις εκθέσεις τους. Βάσει των δεδομένων του δείγματός μας, υπολογίσαμε ότι η ΓΔ INTPA και η ΓΔ NEAR μείωσαν τις παράτυπες δαπάνες που γνωστοποιούνταν στις τελικές εκθέσεις ελέγχου κατά 35 % και 38 % αντίστοιχα, κατά μέσο όρο, στο πλαίσιο των συζητήσεών τους με τους φορείς υλοποίησης. Οι λόγοι των μειώσεων αυτών ήταν πολλοί, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής από τους φορείς υλοποίησης δικαιολογητικών τα οποία δεν είχαν παρασχεθεί ή είχαν απορριφθεί ως ανεπαρκή από τους ελεγκτές (βλέπε παράδειγμα στο [πλαίσιο 3](#)). Η διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης της Επιτροπής θα ήταν αποδοτικότερη, εάν διοργανωνόταν από κοινού με τους εξωτερικούς ελεγκτές, ώστε να μην υπάρχει ανάγκη εκ νέου συζήτησης και αναθεώρησης των αναφερόμενων παράτυπων δαπανών σε μεταγενέστερο στάδιο.

Πλαίσιο 3

Μετά τη δική της διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης, η Επιτροπή έκανε δεκτές τις περισσότερες από τις δαπάνες που οι ελεγκτές ανέφεραν ως παράτυπες

Η εξωτερική ελεγκτική εταιρεία που έλεγξε τις δαπάνες ενός χρηματοδοτούμενου με ενωσιακούς πόρους προγράμματος ανέφερε διάφορες περιπτώσεις παράτυπων δαπανών. Η σοβαρότερη από αυτές αφορούσε δαπάνες προσωπικού που δεν μπορούσαν να τεκμηριωθούν, λόγω της μη τήρησης δελτίων καταγραφής του χρόνου εργασίας ως απόδειξης του χρόνου που χρεώθηκε στο πρόγραμμα. Ο διεθνής οργανισμός που διαχειριζόταν το πρόγραμμα διαμαρτυρήθηκε έντονα, επικαλούμενος, αφενός, την παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος από την περίοδο αναφοράς του ελέγχου και, αφετέρου, το γεγονός ότι ο ελεγκτής δεν του έδωσε την ευκαιρία να προσκομίσει όλα τα αποδεικτικά στοιχεία. Η Επιτροπή αποδέχθηκε ορισμένα από τα δικαιολογητικά που προσκόμισε στη συνέχεια ο φορέας υλοποίησης και συμφώνησε ότι, για τους υπαλλήλους που εργάζονταν αποκλειστικά για το πρόγραμμα αυτό, δεν χρειάζονταν δελτία καταγραφής του χρόνου εργασίας. Ως αποτέλεσμα, η Επιτροπή μείωσε το προς ανάκτηση ποσό κατά 63 % σε σύγκριση με την αρχική θέση της.

38 Ο δημοσιονομικός κανονισμός προβλέπει ότι, όταν ένας διατάκτης της Επιτροπής εκδώσει ένταλμα είσπραξης, αποστέλλει αμέσως στον οφειλέτη χρεωστικό σημείωμα, στο οποίο προσδιορίζεται το οφειλόμενο ποσό, η προέλευση της απαίτησης, η προθεσμία πληρωμής και τα στοιχεία του τραπεζικού λογαριασμού πληρωμής. Η μη εμπρόθεσμη καταβολή οφειλής γεννά τόκους υπερημερίας¹². Στη συνέχεια, ο υπόλογος της Επιτροπής αποστέλλει τουλάχιστον μία υπενθύμιση στον οφειλέτη, ακολουθούμενη από επιστολή όχλησης, πριν από την κίνηση της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης. Μετά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής, ο υπόλογος μπορεί επίσης να αποφασίσει την κατάπτωση εγγυήσεων που τυχόν έχει συνομολογήσει ο οφειλέτης ή να συμψηφίσει την οφειλή με ποσά που τυχόν του οφείλονται¹³.

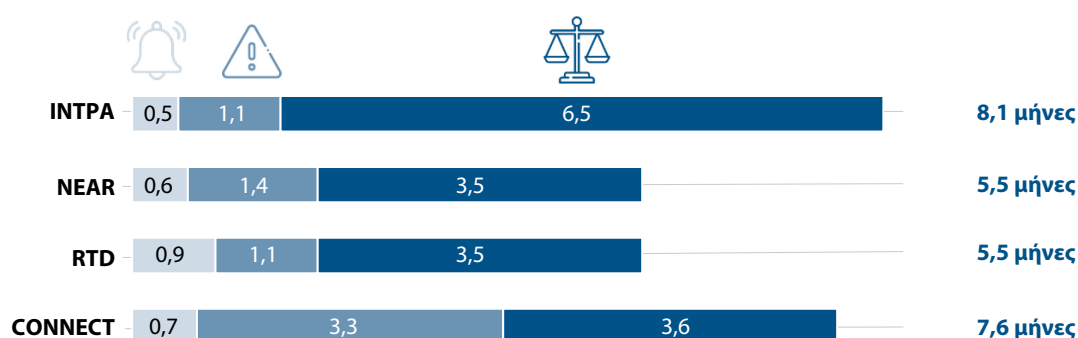
¹² Άρθρο 98 του δημοσιονομικού κανονισμού.

¹³ Αυτόθι, άρθρο 102.

39 Εξετάσαμε επίσης δείγμα βάσει κινδύνου 75 ενταλμάτων είσπραξης που παρέμεναν ανεκτέλεστα στο τέλος του 2021 και είχαν περιληφθεί στις ΕΕΔ των τεσσάρων γενικών διευθύνσεων που επιλέξαμε στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης. Επιδίωξή μας ήταν να αξιολογήσουμε την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας είσπραξης των απαιτήσεων της Επιτροπής. Οι διάμεσοι χρόνοι που απαιτήθηκαν για τα επόμενα στάδια της διαδικασίας παρουσιάζονται στο [γράφημα 7](#).

Γράφημα 7 – Καθυστερήσεις στις διαδικασίες ανάκτησης για δείγμα ενταλμάτων είσπραξης, ανεκτέλεστων στις 31 Δεκεμβρίου 2021

(μήνες)

Χρόνος έως την αποστολή υπενθύμισης: το χρονικό διάστημα που χρειάστηκε η Επιτροπή μετά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής για να αποστείλει υπενθύμιση στον οφειλέτη.

Χρόνος έως την αποστολή επιστολής όχλησης: το χρονικό διάστημα που χρειάστηκε η Επιτροπή μετά την αποστολή της υπενθύμισης για την αποστολή επιστολής όχλησης.

Χρόνος έως την κίνηση διαδικασίας εκτέλεσης: το χρονικό διάστημα που χρειάστηκε ο διατάκτης για να ζητήσει επισήμως από τη Νομική Υπηρεσία της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία εκτέλεσης μετά την αποστολή της επιστολής οχλήσεως.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της αποθήκης δεδομένων ABAC.

40 Απόφαση της Επιτροπής του 2018 σχετικά με τις εσωτερικές διαδικασίες ορίζει ότι η Επιτροπή πρέπει να αποστέλλει υπενθυμίσεις στους οφειλέτες εντός 21 ημερών από τη λήξη της προθεσμίας εξόφλησης και ότι η επιστολή όχλησης πρέπει να αποστέλλεται μετά την παρέλευση ακόμη 21 ημερών. Κατά κανόνα, οι επιλεγείσες γενικές διευθύνσεις δεν τηρούσαν αυτές τις προθεσμίες. Δεν προβλέπεται συγκεκριμένη προθεσμία για την υποβολή αιτήματος έναρξης διαδικασίας εκτέλεσης από τη Νομική Υπηρεσία της Επιτροπής. Από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις σημειώνονται σε αυτό το στάδιο, δηλαδή έως ότου ζητηθεί από τη Νομική Υπηρεσία να κινήσει διαδικασίες εκτέλεσης κατά των οφειλετών, μετά την αποστολή υπενθυμίσεων και επιστολών όχλησης από την Επιτροπή.

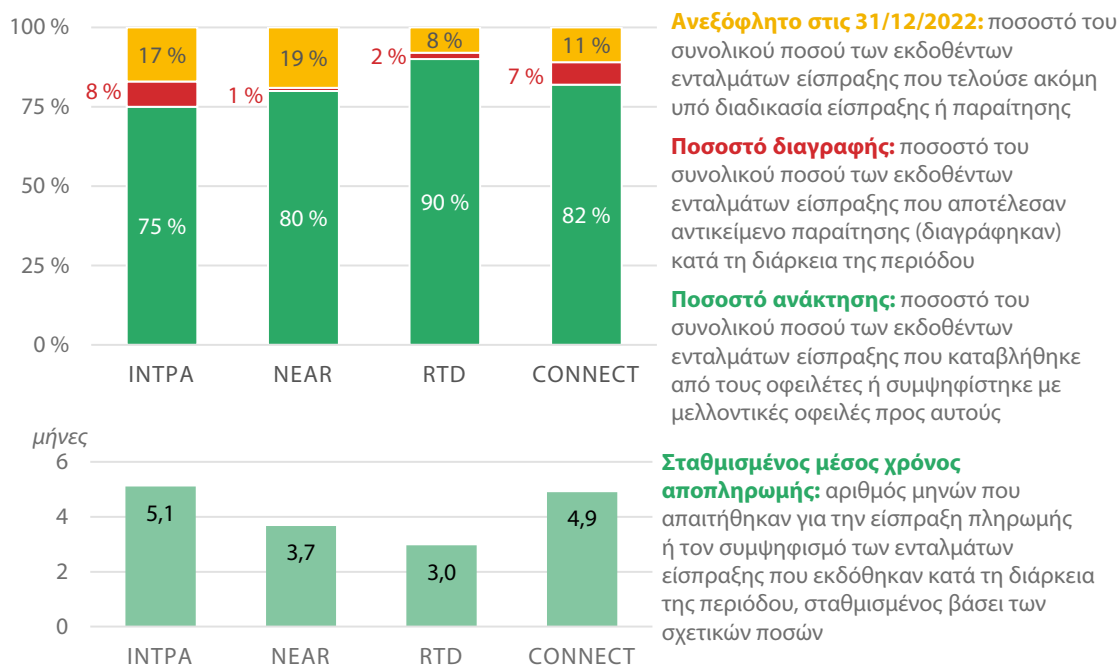
41 Στην πρότασή της για τροποποίηση των κανόνων του δημοσιονομικού κανονισμού¹⁴ σχετικά με τις ανακτήσεις, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι οι ισχύουσες διαδικασίες είναι περισσότερο χρονοβόρες και δαπανηρές όταν:

- ο οι οφειλέτες αλλάζουν κατοικία χωρίς να ενημερώσουν την Επιτροπή ή το επίσημο μητρώο·
- η Επιτροπή πρέπει να πληρώσει τοπικούς δικηγόρους και υπαλλήλους επιβολής του νόμου για την παρακολούθηση υπόθεσης που περιλαμβάνει διαφορετικά διαδικαστικά στάδια ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων·
- ο οφειλέτης είναι αφερέγγυος και η Επιτροπή πρέπει να συλλέξει τις αναγκαίες πληροφορίες για να παραιτηθεί από την απαίτηση.

42 Αναλύσαμε στοιχεία σχετικά με τα εντάλματα είσπραξης που εκδόθηκαν για παράτυπες δαπάνες από τις ίδιες τέσσερις γενικές διευθύνσεις κατά την περίοδο 2014-2022. Οι βασικοί δείκτες επιδόσεων για την είσπραξη των οφειλών παρουσιάζονται στο [γράφημα 8](#).

¹⁴ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (αναδιατύπωση) COM(2022) 223 final, άρθρο 104.

Γράφημα 8 – Τουλάχιστον το 75 % του συνολικού ποσού των εκδοθέντων ενταλμάτων είσπραξης τακτοποιήθηκε μεν, αλλά με μεγάλες καθυστερήσεις (περίοδος 2014-2022)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της αποθήκης δεδομένων ABAC.

43 Από τα στοιχεία προκύπτει ότι οι ΓΔ INTPA και NEAR, αρμόδιες στον τομέα της εξωτερικής δράσης, αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες στην είσπραξη απαιτήσεων, με χαμηλότερα ποσοστά είσπραξης και υψηλότερες εκκρεμείς οφειλές στο τέλος του 2022 σε σύγκριση με τις ΓΔ CONNECT και RTD, που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έρευνας. Η κατάσταση αυτή μπορεί να αντικατοπτρίζει τα διαφορετικά περιβάλλοντα λειτουργίας τους, ήτοι τους τομείς των εξωτερικών δράσεων και των εσωτερικών πολιτικών. Η ΓΔ INTPA αντιμετωπίζει μεγάλες δυσκολίες στην είσπραξη απαιτήσεων, δεδομένου ότι στις υπό άμεση διαχείριση πράξεις της εμπλέκονται φορείς υλοποίησης που εδρεύουν σε 130 χώρες.

44 Το 2022, η ΓΔ BUDG παρείχε καθοδήγηση¹⁵ στις υπηρεσίες της Επιτροπής σχετικά με τη μεταπαρακολούθηση των ανακτήσεων που σχετίζονται με έρευνες της OLAF και της ΕΡΡΟ, με στόχο περισσότερες και ταχύτερες ανακτήσεις. Το έγγραφο αναφερόταν στη συνέχεια που δόθηκε στις δημοσιονομικές συστάσεις που είχε εκδώσει η OLAF κατά την περίοδο 2012-2020, και επισήμαινε πως οι γενικές διευθύνσεις δεν είχαν επιτύχει την ανάκτηση παρά του 27 % μόνο των συνολικά οφειλόμενων ποσών, μολονότι επιδίωξη ήταν η ανάκτηση περίπου του 50 %.

45 Με το ίδιο έγγραφο, οι διατάκτες παροτρύνονταν να βεβαιώνουν τις οφειλές και να εκδίδουν εντάλματα είσπραξης χωρίς καθυστέρηση, εφόσον αυτό δεν επηρεάζει τυχόν εν εξελίξει έρευνες της OLAF και της ΕΡΡΟ. Προβλεπόταν επίσης καλύτερη παρακολούθηση και αναφορά στοιχείων σχετικά με τις ανακτήσεις που σχετίζονται με τέτοιες έρευνες.

46 Το 2024, αφότου είχαμε ολοκληρώσει τις επιτόπιες εργασίες μας, η ΓΔ BUDG παρουσίασε μια νέα πρωτοβουλία για τη μείωση των σημαντικών καθυστερήσεων στη διαδικασία των ανακτήσεων σε όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής¹⁶. Στο έγγραφο αυτό αναφερόταν ότι η διαδικασία ανάκτησης δεν τυγχάνει πάντοτε επαρκούς προσοχής από τη διοίκηση και ότι, λόγω του επαχθούς χαρακτήρα των σχετικών ενεργειών, το ύψος των απαιτούμενων πόρων είναι δυσανάλογα υψηλό. Η ΓΔ BUDG διαπίστωσε ότι, τον Οκτώβριο του 2023, οι εκκρεμείς οφειλές ανέρχονταν συνολικά σε 450 εκατομμύρια ευρώ. Τα νέα μέτρα που προτάθηκαν για την άμεση και την έμμεση διαχείριση είναι τα εξής:

- πρότυπα επιδόσεων στον τομέα των ανακτήσεων με στόχο την ποσοτικοποίηση των απαιτήσεων του δημοσιονομικού κανονισμού·
- παρακολούθηση της συμμόρφωσης και αναφορά στοιχείων, ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση των επιδόσεων·
- ενίσχυση της λογοδοσίας, με μηχανισμούς κλιμάκωσης σε επίπεδο οργανισμού·
- μερική κεντροποίηση, με στόχο την επίτευξη συνεργιών και τη βελτίωση της αποδοτικότητας, συνδυάζοντας τις αποφάσεις παραίτησης σε σχέση με εντάλματα είσπραξης που αφορούν τους ίδιους οφειλέτες αλλά τελούν υπό τη διαχείριση διαφορετικών υπηρεσιών της Επιτροπής.

¹⁵ «Follow-up of recoveries as regards suspected fraud and other irregularities: Guidance to Commission departments», Φεβρουάριος 2022.

¹⁶ Ανακοίνωση στην Επιτροπή, με τίτλο «An enhanced corporate strategy for the management of the Commission's debtors», του Φεβρουαρίου 2024.

Οι καθυστερήσεις στη διαδικασία ανάκτησης και τα προβλήματα με τη φερεγγυότητα των οφειλετών έχουν αντίκτυπο στις παραιτήσεις

47 Ο δημοσιονομικός κανονισμός δίνει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να διαγράψει οφειλές, παραιτούμενη από την είσπραξη του συνόλου ή μέρους του ποσού του αντίστοιχου εντάλματος είσπραξης¹⁷. Αυτό είναι δυνατό να γίνει σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις, όπως όταν το προβλέψιμο κόστος της είσπραξης θα υπερέβαινε το ποσό της προς είσπραξη απαίτησης ή όταν είναι αδύνατη η είσπραξη της απαίτησης λόγω της παλαιότητάς της ή της αφερεγγυότητας του οφειλέτη.

48 Σύμφωνα με τις ΕΕΔ των τεσσάρων γενικών διευθύνσεων για το 2021, στη διάρκεια του έτους αυτού η Επιτροπή παραιτήθηκε από 10 εκατομμύρια ευρώ (έναντι 8 εκατομμυρίων ευρώ το 2020). Εξετάσαμε δείγμα 52 επί συνόλου 113 παραιτήσεων των τεσσάρων γενικών διευθύνσεων της Επιτροπής του 2021, προκειμένου να διαπιστώσουμε κατά πόσον είχαν συμμορφωθεί με τις διαδικασίες ανάκτησης της Επιτροπής και κατά πόσον οι λόγοι διαγραφής απαιτήσεων ήταν βάσιμοι. Στο [γράφημα 9](#) παρουσιάζονται συνοπτικά οι λόγοι των παραιτήσεων.

Γράφημα 9 – Λόγοι παραιτήσεων, 2021

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της αποθήκης δεδομένων ABAC.

¹⁷ Άρθρο 101, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού.

49 Βάσει της επισκόπησης στην οποία υποβάλαμε τα έγγραφα που μας παρείχε η Επιτροπή, διαπιστώσαμε ότι είχε βάσιμους λόγους για την παραίτηση από τις απαιτήσεις και ότι είχε προηγουμένως προβεί σε ενέργειες για την είσπραξή τους. Εντούτοις, οι μεγάλες καθυστερήσεις στην κίνηση των διαδικασιών εκτέλεσης περιόρισαν την πιθανότητα είσπραξης. Επιπλέον, επισημαίνουμε ότι οι οφειλέτες είτε ήταν αδύναμοι οικονομικά είτε δεν ήταν πρόθυμοι να αποδεχθούν τις συνέπειες της μη συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της ενωσιακής χρηματοδότησης. Η Επιτροπή δεν διέθετε επαρκή μέσα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ στις περιπτώσεις αυτές, καθώς δεν υπήρχαν εγγυήσεις προς κατάπτωση ούτε πληρωμές έναντι των οποίων θα μπορούσε να συμψηφίσει τα οφειλόμενα ποσά (**πλαίσιο 4**).

Πλαίσιο 4

Διαγραφή απαιτήσεων λόγω δυσκολιών στην εκτέλεση εκτός της ΕΕ

Η Επιτροπή ζήτησε από τρεις μη ενωσιακές ΜΚΟ με έδρα στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού να επιστρέψουν την προχρηματοδότηση που είχαν λάβει, μετά την άρνησή τους να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις των συμβάσεων επιχορήγησης που είχαν υπογράψει. Οι ΜΚΟ αρνήθηκαν να επιστρέψουν τα ποσά που είχαν εισπράξει και ο τοπικός δικηγόρος που προσέλαβε η Νομική Υπηρεσία της Επιτροπής εκτίμησε ότι το μέγεθος των δικαστικών εξόδων θα ήταν μεγάλο, η δε πιθανότητα ευδοκίμησης μιας δικαστικής προσφυγής μικρή. Η χώρα στην οποία έδρευαν οι ΜΚΟ δεν αναγνώριζε τις αποφάσεις εκτέλεσης των ευρωπαϊκών δικαστηρίων, ενώ οι ΜΚΟ διέθεταν ελάχιστα περιουσιακά στοιχεία. Συνεπώς, οι τρεις οφειλές διαγράφηκαν αναγκαστικά.

Η Επιτροπή παρακολουθεί τα συστήματα που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την καταγραφή και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, όταν οι εν λόγω δαπάνες έχουν επίπτωση στον προϋπολογισμό της ΕΕ

50 Όταν εντοπίζονται παράτυπες δαπάνες στους τομείς της γεωργίας και της συνοχής, τα κράτη μέλη, σύμφωνα με την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία, πρέπει να προβαίνουν στην ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από τους δικαιούχους (συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, χρηματικών ποινών και τόκων). Εξετάσαμε αν η Επιτροπή παρακολουθεί αποτελεσματικά κατά πόσο και με ποιον τρόπο τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την ορθή καταγραφή και ανάκτηση των παράτυπων δαπανών χωρίς περιττές καθυστερήσεις.

Η Επιτροπή παρακολουθεί τα συστήματα ανάκτησης που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για τα γεωργικά ταμεία, καθώς οι εν λόγω ανακτήσεις έχουν επίπτωση στον προϋπολογισμό της ΕΕ

51 Τα κονδύλια για τη γεωργία δαπανώνται μέσω άμεσων ενισχύσεων προς τους γεωργούς της ΕΕ, μέτρων στήριξης της αγοράς ή προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη. Η νομική βάση της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) θεσπίζει γενική υποχρέωση των εθνικών αρχών να καταγράφουν τις παράτυπες δαπάνες και να καταχωρίζουν τα οφειλόμενα ποσά στο βιβλίο οφειλετών εντός 18 μηνών από τη διαπίστωσή τους¹⁸.

52 Όσον αφορά τις άμεσες ενισχύσεις και τα μέτρα στήριξης της αγοράς (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων, ΕΓΤΕ), τα κράτη μέλη πρέπει να επιστρέφουν τα ανακτηθέντα ποσά στον προϋπολογισμό της ΕΕ, αφού παρακρατήσουν ένα διοικητικό τέλος. Η επιστροφή συνεπάγεται την αφαίρεση των ανακτηθέντων ποσών από την επόμενη μηνιαία δήλωση δαπανών προς την Επιτροπή. Στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΓΤΑΑ), τα κράτη μέλη μπορούν να επαναχρησιμοποιούν τα ποσά που ανακτώνται από τους δικαιούχους, αλλά αποκλειστικά στο πλαίσιο του ίδιου προγράμματος. Η ΓΔ AGRI ζητεί από τους οργανισμούς πληρωμών να μεταπαρακολουθούν την είσπραξη απαίτησης για ένα έτος από το τελευταίο σχετικό γεγονός ή ενέργεια, σύμφωνα με την εφαρμοστέα εθνική διαδικασία. Εάν ένας οργανισμός πληρωμών διαγράψει οφειλή, αφού λάβει όλα τα δυνατά μέτρα για την ανάκτηση της παράτυπης δαπάνης¹⁹, μπορεί να καταλογίσει το ποσό στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Σε αντίθετη περίπτωση, η ζημία πρέπει να βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό.

¹⁸ Άρθρο 54 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013.

¹⁹ Άρθρο 54, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013.

53 Σε προηγούμενες εκθέσεις μας, του 2004 και του 2011, αξιολογήσαμε την ανάκτηση παράτυπων πληρωμών στο πλαίσιο της ΚΓΠ²⁰:

- ο Το 2004, διαπιστώσαμε ότι, στο τέλος του 2002, το ποσοστό ανάκτησης παράτυπων δαπανών ήταν εξαιρετικά χαμηλό (το σωρευτικό ποσοστό ανερχόταν μόλις στο 17 % από το 1971) και ότι υπήρχε ένας σημαντικός όγκος παλαιών απαιτήσεων που δεν είχαν ανακτηθεί, ούτε διαγραφεί. Ακόμη, διαπιστώσαμε ότι δεν υπήρχαν σαφή κριτήρια για να αποφασίζεται αν οι μη ανακτηθείσες παράτυπες πληρωμές θα πρέπει να βαρύνουν τα κράτη μέλη ή τον προϋπολογισμό της ΕΕ, ζήτημα που συστήσαμε στην Επιτροπή να επιλύσει.
- ο Συνεπεία της σύστασης αυτής, το 2006 θεσπίστηκε ο κανόνας του 50/50, που λειτουργεί ως κίνητρο για τα κράτη μέλη, για ταχύτερη είσπραξη των οφειλών. Εφόσον η ανάκτηση δεν πραγματοποιηθεί εντός τεσσάρων ετών από την ημερομηνία έκδοσης του εντάλματος είσπραξης ή εντός οκτώ ετών, εάν η ανάκτηση αποτελεί αντικείμενο προσφυγής ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, οι δημοσιονομικές επιπτώσεις της μη ανάκτησης βαρύνουν κατά 50 % το εμπλεκόμενο κράτος μέλος και κατά 50 % τον προϋπολογισμό της ΕΕ, με την επιφύλαξη της απαίτησης ότι το κράτος μέλος πρέπει να συνεχίσει τις διαδικασίες ανάκτησης²¹. Επομένως, η ημερομηνία αναγνώρισης της οφειλής είναι σημαντική για την εφαρμογή του κανόνα.
- ο Στο πλαίσιο του ελέγχου που διενεργήσαμε το 2011, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τα συστήματα των κρατών μελών για την ανάκτηση παράτυπων δαπανών είχαν βελτιωθεί από το 2004, με το ποσοστό ανάκτησης να έχει φθάσει περίπου το 50 % για τις οφειλές που είχαν συσσωρευθεί από το 2006, χάρη και στον κανόνα του 50/50. Ωστόσο, επισημάναμε ακόμη ότι ο κανόνας αυτός δημιούργησε ταυτόχρονα τον κίνδυνο τα κράτη μέλη να «χειρίζονται» τη διαδικασία αναφοράς στοιχείων και διαγραφής προς όφελός τους, κυρίως καθυστερώντας την αναγνώριση της οφειλής, προκειμένου να αποφευχθεί ή να καθυστερήσει η εφαρμογή του (και, ως εκ τούτου, η επιβάρυνση του εθνικού προϋπολογισμού).

²⁰ Ειδική έκθεση 03/2004 σχετικά με την ανάκτηση παράτυπων πληρωμών στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και ειδική έκθεση 08/2011 σχετικά με την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής.

²¹ Άρθρο 32, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 2005.

54 Αναλύσαμε τα δεδομένα σχετικά με τα ποσοστά ανάκτησης για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και καταλήξαμε στα εξής συμπεράσματα:

- Όσον αφορά το ΕΓΤΕ, το συνολικό ποσό των παράτυπων δαπανών που εντοπίστηκαν κατά την περίοδο 2007-2022 ανήλθε σε 2,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Έως το τέλος του 2022, είχε ανακτηθεί το 52 % του ποσού αυτού. Το υπόλοιπο 48 % είτε είχε διαγραφεί (9 %) είτε εκκρεμούσε (39 %)²². Όπως φαίνεται στο [παράρτημα V](#), εντοπίσαμε σημαντικές διαφορές στα ποσοστά ανάκτησης και διαγραφής μεταξύ των κρατών μελών. Τα ποσοστά ανάκτησης κυμαίνονταν από 17 % έως 92 % ενώ τα ποσοστά παραίτησης μεταξύ 0 % και 48 %.
- Για το ΕΓΤΑΑ, η ΓΔ AGRI δεν δημοσιοποιεί ποσοστά ανάκτησης στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της. Βάσει των αριθμητικών στοιχείων που λάβαμε από τη ΓΔ AGRI, διαπιστώσαμε ότι το μέσο ποσοστό ανάκτησης για την περίοδο 2015-2021 (για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία) ήταν 78 %.
- Συγκρίνοντας τα ποσοστά ανάκτησης μεταξύ ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ για παρόμοιες περιόδους (2015-2021), παρατηρούμε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό (78 %) στην περίπτωση του ΕΓΤΑΑ, στο πλαίσιο του οποίου τα κράτη μέλη μπορούν να επαναχρησιμοποιούν τα ανακτώμενα ποσά και συμμετέχουν στη χρηματοδότηση με εθνικούς πόρους, σε σύγκριση με το ΕΓΤΕ (49 %)
- Τα ποσοστά ανάκτησης σε επίπεδο δικαιούχων για το ΕΓΤΕ είναι συνολικά χαμηλότερα από τα αντίστοιχα για τα προγράμματα που εξετάσαμε στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης ([παράρτημα IV](#)).

55 Εξετάσαμε επίσης τα αποτελέσματα της παρακολούθησης από τη ΓΔ AGRI των συστημάτων ανάκτησης των κρατών μελών για το οικονομικό έτος 2021. Η ΓΔ AGRI και οι οργανισμοί πιστοποίησης εντόπισαν αδυναμίες στην καταγραφή και την ανάκτηση παράτυπων δαπανών στις περιπτώσεις 18 από τους 76 οργανισμούς πληρωμών. Οι αδυναμίες συνίσταντο στις μεγάλες καθυστερήσεις (άνω των 18 μηνών) στην καταγραφή από τους οργανισμούς πληρωμών των παράτυπων δαπανών που είχαν εντοπιστεί ή στις αδυναμίες που ανέφεραν οι οργανισμοί πιστοποίησης, όπως η μη συμμόρφωση με την απαίτηση να ζητείται ανάκτηση από τους δικαιούχους ή να παρακολουθούνται οι ανεξόφλητες οφειλές.

²² Πίνακας: Παράρτημα 7-5.4-2, σ. 239 της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της ΓΔ AGRI για το 2022 - παραρτήματα.

56 Εάν τα κράτη μέλη δεν αντιμετωπίσουν τις αδυναμίες που εντοπίζουν οι οργανισμοί πιστοποίησης στα συστήματα ανάκτησης, η ΓΔ AGRI μπορεί να εφαρμόσει δημοσιονομικές διορθώσεις στο πλαίσιο της εκκαθάρισης λογαριασμών ή μέσω των διαδικασιών εκκαθάρισης ως προς τη συμμόρφωση. Την περίοδο 2010-2023 εφαρμόσε δημοσιονομικές διορθώσεις συνολικού ύψους 513 εκατομμυρίων ευρώ. Για τους περισσότερους οργανισμούς πληρωμών με αδυναμίες στις ανακτήσεις βάσει των στοιχείων που αναφέρθηκαν για το οικονομικό έτος 2021, η διαδικασία μεταπαρακολούθησης της ΓΔ AGRI βρισκόταν ακόμη σε εξέλιξη κατά τον χρόνο του ελέγχου μας. Στο [πλαίσιο 5](#) παρατίθεται παράδειγμα ενέργειας μεταπαρακολούθησης.

Πλαίσιο 5

Δημοσιονομική διόρθωση που εφαρμόσε η ΓΔ AGRI λόγω αδυναμιών στο σύστημα ανάκτησης του κροατικού οργανισμού πληρωμών

Ο οργανισμός πιστοποίησης της Κροατίας εντόπισε περιπτώσεις στις οποίες ο οργανισμός πληρωμών είχε κινήσει τη διαδικασία ανάκτησης μετά την εκπνοή της 18μηνης προθεσμίας που προβλέπει ο κανονισμός. Στο πλαίσιο της διαδικασίας εκκαθάρισης των λογαριασμών, η ΓΔ AGRI ζήτησε από τη χώρα διεξοδική ανάλυση όλων των περιπτώσεων οφειλών. Ως αποτέλεσμα, οι κροατικές αρχές επιβεβαίωσαν συνολικά 411 περιπτώσεις που χαρακτηρίζονταν από αδυναμίες στο σύστημα ανάκτησης (για το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ), με το συνολικό επισφαλές ποσό να φθάνει τα 0,8 εκατομμύρια ευρώ. Η ΓΔ AGRI εφαρμόσε ισόποση δημοσιονομική διόρθωση.

57 Ο κανόνας του 50/50 δεν συμπεριλήφθηκε στις απαιτήσεις για τη διαχείριση των ανακτήσεων της νέας ΚΓΠ για την περίοδο 2023-2027, ούτε προβλέφθηκαν εναλλακτικά κίνητρα. Θεωρούμε ότι, χωρίς τον κανόνα του 50/50, οποίος είχε ως αποτέλεσμα την επιστροφή στον ενωσιακό προϋπολογισμό 234 εκατομμυρίων ευρώ την περίοδο 2015-2022, ή χωρίς εναλλακτικά κίνητρα, όπως αυτά που θεσπίστηκαν για την αγροτική ανάπτυξη (σημείο [54](#), τρίτη περίπτωση) ή για τη συνοχή (σημεία [58-63](#)), υπάρχει κίνδυνος μείωσης του ποσοστού ανάκτησης στο επίπεδο του προϋπολογισμού της ΕΕ στον τομέα της γεωργίας.

Στον τομέα της συνοχής, η Επιτροπή δεν παρακολουθεί τα συστήματα ανάκτησης των κρατών μελών, καθώς οι παράτυπες δαπάνες ανακαλούνται και δεν επηρεάζουν τον προϋπολογισμό της ΕΕ

58 Το πλαίσιο δικλίδων και διασφάλισης για τις δαπάνες στον τομέα της συνοχής τροποποιήθηκε για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, απαιτώντας από τα κράτη μέλη να υποβάλλουν ετησίως στην Επιτροπή δέσμες εγγράφων για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας (άλλως «φάκελοι διασφάλισης»), συμπεριλαμβανομένων των πιστοποιημένων λογαριασμών, τους οποίους εκείνη πρέπει να αποδέχεται κάθε χρόνο. Η τροποποίηση αυτή οδήγησε σε αλλαγή του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη μεταπαρακολουθούν και διορθώνουν τις παράτυπες δαπάνες.

59 Οι διαχειριστικές αρχές των κρατών μελών οφείλουν να διενεργούν ελέγχους πριν και μετά την υποβολή των πιστοποιημένων δαπανών στην Επιτροπή. Σε περίπτωση εντοπισμού παρατυπιών σε δαπάνες που έχουν αποδοθεί από την ΕΕ αλλά δεν έχουν ακόμη υποβληθεί στην Επιτροπή στο πλαίσιο των ετήσιων λογαριασμών, οφείλουν να καταγράφουν τις παράτυπες δαπάνες και να τις αποσύρουν από τους λογαριασμούς. Σε περίπτωση διαπίστωσης παρατυπιών σε δαπάνες που έχουν ήδη υποβληθεί στην Επιτροπή, τα κράτη μέλη μπορούσαν να επιλέξουν είτε να τις ανακαλέσουν αμέσως, αφαιρώντας τις από την επόμενη αίτηση πληρωμής είτε να τις καταχωρίσουν στους λογαριασμούς ως εκκρεμή υπόθεση ανάκτησης και στη συνέχεια να αποσύρουν το ποσό από τις δαπάνες της ΕΕ μετά την ανάκτησή του. Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, η τελευταία αυτή επιλογή δεν υπάρχει πλέον και τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να ανακαλούν τις παράτυπες δαπάνες²³.

60 Προτού οι εθνικές αρχές ελέγχου υποβάλουν πιστοποιημένους λογαριασμούς στην Επιτροπή, ελέγχουν τις δηλώσεις των δικαιούχων επιλέγοντας δείγματα από τις δαπάνες που είχαν ήδη υποβληθεί στην Επιτροπή κατά τη διάρκεια του λογιστικού έτους. Οι ελεγκτικές εργασίες τους παρουσιάζονται συνοπτικά στην ετήσια έκθεση ελέγχου. Οι παράτυπες δαπάνες που τυχόν εντοπίζονται πρέπει να καταγράφονται στο σύστημα του κράτους μέλους.

²³ Άρθρο 98, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021.

61 Στον τομέα της συνοχής, η νομική βάση προβλέπει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να διορθώνουν τις παράτυπες δαπάνες και να ανακτούν τα ποσά που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως στους δικαιούχους, επιβάλλοντας και τόκους υπερημερίας²⁴. Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνουν διορθωτικά μέτρα εντός 12 μηνών από τον εντοπισμό της παρατυπίας και να κινούν τη διαδικασία ανάκτησης εντός των επόμενων 12 μηνών²⁵. Προκειμένου να βοηθήσει τις εθνικές αρχές στην ανάκτηση των παράτυπων δαπανών από τους δικαιούχους, η Επιτροπή έχει εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές, στις οποίες αναφέρει ότι η ανάκτηση του παράτυπου ποσού που έχει ανακληθεί αποτελεί εθνικό ζήτημα²⁶.

62 Οι αρχές πιστοποίησης στα κράτη μέλη είναι υπεύθυνες για την πιστοποίηση των λογαριασμών. Επίσης υποβάλλουν ετησίως στοιχεία στην Επιτροπή σχετικά με τα ανακληθέντα, τα ανακτηθέντα, τα προς ανάκτηση (εκκρεμείς ανακτήσεις) ή τα μη ανακτήσιμα ποσά.

63 Η Επιτροπή παρακολουθεί την υλοποίηση των ανακλήσεων στο πλαίσιο της εξέτασης των ετήσιων φακέλων διασφάλισης. Μολονότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ στον τομέα της συνοχής γενικά προστατεύεται από τη στιγμή που τα κράτη μέλη ανακαλούν τα παράτυπα ποσά, η Επιτροπή δεν παρακολουθεί στη συνέχεια αν τα κράτη μέλη ανακτούν τα ανακληθέντα παράτυπα ποσά από τους δικαιούχους. Η ανάκτηση των παράτυπων ποσών αποτελεί ένα από τα βασικά εργαλεία διά των οποίων οι δικαιούχοι αποτρέπονται από τη διάπραξη περαιτέρω παρατυπιών και παράλληλα ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι για τη φήμη της ΕΕ, εάν οι δικαιούχοι έργων που χρηματοδοτούνται με ενωσιακά κονδύλια πιστεύουν ότι τα διορθωτικά μέτρα είναι αναποτελεσματικά.

²⁴ Άρθρο 122, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013.

²⁵ Άρθρο 2 (στοιχεία ε και στ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2016/568 της Επιτροπής, της 29ης Ιανουαρίου 2016.

²⁶ Έγγραφο καθοδήγησης για τα κράτη μέλη σχετικά με τα ανακληθέντα, τα ανακτηθέντα, τα προς ανάκτηση και τα μη ανακτήσιμα ποσά, Αναθεώρηση 2018, σ. 7.

Η Επιτροπή δεν δημοσιεύει πάντοτε πλήρη και συνεπή στοιχεία σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες

64 Διάφορες εκθέσεις που δημοσιεύει η Επιτροπή παρουσιάζουν δεδομένα σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες και τις ενέργειες που γίνονται για την ανάκτηση των σχετικών ποσών (σημεία **15-18**). Οι εκθέσεις αυτές έχουν στόχο να παρέχουν στα ενδιαφερόμενα μέρη πλήρη και συνεπή στοιχεία σχετικά με τα παράτυπα ποσά που εντοπίζονται στις δαπάνες της ΕΕ και να παρουσιάζουν τις ενέργειες που γίνονται και τα διορθωτικά μέτρα που λαμβάνονται, χάριν μιας διαφανούς και άρτιας εποπτείας.

Τα δεδομένα που δημοσιεύονται σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες και τα διορθωτικά μέτρα δεν είναι πάντοτε πλήρη

65 Τα δημοσιευόμενα δεδομένα για την άμεση και την έμμεση διαχείριση περιορίζονται στα προληπτικά (μη επιλέξιμες δαπάνες που εξαιρούνται από τις δηλώσεις δαπανών) και στα διορθωτικά μέτρα (εκδοθέντα εντάλματα είσπραξης) που έλαβε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια του έτους. Τα έγγραφα που δημοσιεύει δεν παρουσιάζουν δεδομένα για τις παράτυπες δαπάνες που εντοπίζει κατά τη διάρκεια του έτους και καταχωρίζει στις τοπικές βάσεις δεδομένων που αφορούν τους ελέγχους της. Τα δεδομένα της Επιτροπής σχετικά με τα προληπτικά και τα διορθωτικά μέτρα βασίζονται στο έτος εφαρμογής τους και όχι στον χρόνο εντοπισμού των παράτυπων δαπανών. Όπως φαίνεται στο **γράφημα 6**, ανάλογα με τη γενική διεύθυνση, η χρονική απόκλιση μπορεί να φθάνει και τους τρεις μήνες. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να συγκεντρωθούν αριθμητικά στοιχεία για τις παράτυπες δαπάνες που εντοπίστηκαν στη διάρκεια ενός έτους, ούτε να προσδιοριστεί ο τρόπος με τον οποίο τις χειρίστηκε η Επιτροπή.

66 Όσον αφορά την επιμερισμένη διαχείριση, ούτε στην ΕΕΔ της ΓΔ AGRI ούτε στην ΕΕΔΕ παρέχεται το συνολικό ύψος των παράτυπων δαπανών που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο των κάθε είδους ελέγχων στη διάρκεια του έτους για την ΚΓΠ ή για τα διορθωτικά μέτρα που ελήφθησαν σχετικά. Η Επιτροπή δεν αναφέρει ένα συνολικό ποσό για τις παράτυπες δαπάνες που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια του λογιστικού έτους στον τομέα της συνοχής. Θεωρεί πως, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη ανακαλούν τις παράτυπες δαπάνες από τους πιστοποιημένους λογαριασμούς τους, αυτές δεν περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς της ΕΕ και, συνεπώς, δεν χρειάζεται να αναφέρονται στις εκθέσεις της.

67 Οι ΕΕΔ των γενικών διευθύνσεων στον τομέα της συνοχής παρουσιάζουν τα δεδομένα που έχουν υποβληθεί από τα κράτη μέλη σε σχέση με τις δημοσιονομικές διορθώσεις που εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους σε συνέχεια των κάθε είδους ελέγχων και ερευνών. Τον Απρίλιο του 2022, τα ποσά για το λογιστικό έτος 2020/2021 ανέρχονταν σε 557,6 εκατομμύρια ευρώ για τη ΓΔ REGIO και σε 67,9 εκατομμύρια ευρώ για τη ΓΔ EMPL²⁷. Συνολικά, εντοπίστηκαν και ανακλήθηκαν από τις δαπάνες που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή για συγχρηματοδότηση από την ΕΕ παράτυπα ποσά ύψους 625,5 εκατομμυρίων ευρώ. Λόγω της απουσίας επίπτωσης στους λογαριασμούς της ΕΕ, η Επιτροπή δεν αναφέρει τι ποσοστό των ποσών αυτών ανακτήθηκε από τους δικαιούχους.

68 Το μόνο έγγραφο που περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης είναι η έκθεση PIF. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή του 2021²⁸, μέσω του συστήματος διαχείρισης παρατυπιών, τα κράτη μέλη είχαν αναφέρει συνολικά στον τομέα της γεωργίας 30 εκατομμύρια ευρώ ως παράτυπες δαπάνες με πρόθεση εξαπάτησης και 204 εκατομμύρια ευρώ ως παράτυπες δαπάνες χωρίς πρόθεση εξαπάτησης. Τα αντίστοιχα ποσά για τον τομέα της συνοχής ανέρχονται σε 1 624 εκατομμύρια ευρώ και σε 812,9 εκατομμύρια ευρώ. Σημειωτέον ότι η έκθεση PIF αναφέρει μόνο ποσά που υπερβαίνουν τα 10 000 ευρώ. Σε προηγούμενες εκθέσεις μας, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή δεν είχε διενεργήσει συστηματικούς ελέγχους σχετικά με την αξιοπιστία των ποσών που ανέφεραν τα κράτη μέλη²⁹.

Τα δεδομένα για τις ανακτήσεις δεν είναι πάντοτε συνεπή

69 Αναλύσαμε τα αριθμητικά στοιχεία που περιλαμβάνονταν σε διάφορες δημοσιεύσεις σχετικά με τα εντάλματα είσπραξης που εκδόθηκαν το 2021 για παράτυπες δαπάνες από τις τέσσερις γενικές διευθύνσεις που εξετάσαμε στο πλαίσιο του εν προκειμένω ελέγχου όσον αφορά την άμεση και έμμεση διαχείριση. Στον **πίνακα 2** παρουσιάζουμε συνοπτικά τις πληροφορίες που δημοσιεύθηκαν.

²⁷ Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων 2021 για τη ΓΔ REGIO, παράρτημα 7, σ. 140, και ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων 2021 για τη ΓΔ EMPL, παράρτημα 7, σ. 115.

²⁸ 33η ετήσια έκθεση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την καταπολέμηση της απάτης, πίνακας 4, σ. 36.

²⁹ Ειδική έκθεση 06/2019, σημείο 48, ειδική έκθεση 01/2019, σημεία 21-32.

Πίνακας 2 – Πληροφορίες που περιλαμβάνονταν σε διάφορα δημοσιευμένα έγγραφα σχετικά με τα εντάλματα είσπραξης που εκδόθηκαν το 2021

Αριθμητικά στοιχεία που αντλήθηκαν από δημοσιευμένα έγγραφα της Επιτροπής σχετικά με τα εντάλματα είσπραξης που εκδόθηκαν το 2021 (σε εκατ. ευρώ)

Έγγραφο	ΓΔ INTPA	ΓΔ NEAR	Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος*	Εξωτερικές δράσεις και προενταξιακή βοήθεια	ΓΔ CONNECT	ΓΔ RTD	Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία**	Έρευνα και καινοτομία
Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων	8,4	15,4			3	3,5		
ΕΕΔΕ			21				19	
Έκθεση PIF				5,39				5,81

* Περιλαμβάνει δεδομένα για τις ΓΔ ECHO, FPI, INTPA, NEAR και TRADE.

** Περιλαμβάνει κυρίως δεδομένα των ΓΔ CONNECT και RTD και των εκτελεστικών οργανισμών ERCEA, INEA και REA.

Πηγή: οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων των γενικών διευθύνσεων για το 2021, η ΕΕΔΕ και η έκθεση PIF που δημοσιεύθηκαν το 2022.

70 Επισημάνουμε τις εξής ασυνέπειες:

- ο Το ποσό των 23,8 εκατομμυρίων ευρώ που αναφέρεται στις ΕΕΔ δύο γενικών διευθύνσεων στον τομέα της εξωτερικής δράσης, της ΓΔ INTPA και της ΓΔ NEAR (8,4 εκατομμύρια ευρώ και 15,4 εκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα)³⁰, υπερβαίνει το συνολικό ποσό που παρουσιάζεται στην ΕΕΔΕ για τον τομέα «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος» και περιλαμβάνει επίσης τις ΓΔ ECHO, FPI και TRADE. Η Επιτροπή μάς εξήγησε ότι οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην ΕΕΔΕ περιλάμβαναν προσαρμογές στο επίπεδο της ενοποίησης που ήταν αναγκαίες λόγω ορισμένων περιορισμών του ισχύοντος λογιστικού συστήματος και οι οποίες το 2021 δεν αντικατοπτρίζονταν στις ΕΕΔ. Αντιμετώπισε το πρόβλημα εισάγοντας με μη αυτοματοποιημένο τρόπο τις προσαρμογές στις ΕΕΔ και εναρμονίζοντας την παρουσίαση των εγγράφων που δημοσίευσε για το οικονομικό έτος 2022.
- ο Τα ποσά που αναφέρονται στην έκθεση PIF³¹ σχετικά με τις συνολικές ανακτήσεις για τους τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται οι συγκεκριμένες τέσσερις γενικές διευθύνσεις είναι χαμηλότερα από εκείνα που παρουσιάζονται στην ΕΕΔΕ και τις ΕΕΔ. Οι διαφορές δεν δικαιολογούνται βάσει των πληροφοριών που παρέχονται στην έκθεση PIF.

³⁰ Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ INTPA για το 2021, παράρτημα 3, πίνακας 8, και ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ NEAR για το 2021, παράρτημα 3, πίνακας 8.

³¹ *Statistical evaluation of irregularities reported for 2021*, ενότητα 6.3.1, σ. 159, πίνακας DM4, που συνδυάζει στοιχεία για τις εξωτερικές δράσεις και την προενταξιακή βοήθεια.

71 Αναλύσαμε τα αριθμητικά στοιχεία που παρουσιάζονται στην ΕΕΔΕ του 2021 για τη γεωργία (φυσικοί πόροι και περιβάλλον) και διαπιστώσαμε ότι τα προληπτικά και τα διορθωτικά μέτρα που έλαβαν τα κράτη μέλη το 2021 αντιστοιχούσαν συνολικά σε 794 εκατομμύρια ευρώ. Το ποσό αυτό περιλάμβανε διορθωτικά μέτρα ύψους 528 εκατομμυρίων ευρώ που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια του έτους πριν από την πληρωμή στους δικαιούχους. Τα στοιχεία αυτά συνάδουν με τα παρουσιαζόμενα στην ΕΕΔ της ΓΔ AGRI³². Ωστόσο, διαπιστώσαμε επίσης ότι ορισμένα αριθμητικά στοιχεία που δημοσιεύθηκαν στην ΕΕΔΕ δεν μπορούν να αντιπαραβληθούν με εκείνα της ΕΕΔ, λόγω των χρονικών διαφορών στα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν³³:

- Η ΕΕΔΕ του 2021 δείχνει ότι ποσό παράτυπων δαπανών ύψους 244 εκατομμυρίων ευρώ επαναχρησιμοποιήθηκε από τα κράτη μέλη σε συνέχεια ελέγχων που διενεργήθηκαν επί δικαιούχων το 2021 και τα προηγούμενα έτη. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να αντιπαραβληθεί με το παρουσιαζόμενο στην ΕΕΔ της ΓΔ AGRI.
- Μεταξύ των διορθωτικών μέτρων που έλαβε η Επιτροπή περιλαμβάνονται διορθώσεις ύψους 191 εκατομμυρίων ευρώ που επιβλήθηκαν μετά την πληρωμή στους δικαιούχους από τα διάφορα κράτη μέλη και επιστράφηκαν στον προϋπολογισμό της ΕΕ³⁴. Μολονότι το ποσό επιστράφηκε στον προϋπολογισμό της ΕΕ το 2021, οι έλεγχοι είχαν διενεργηθεί το 2021 και παλαιότερα και το ίδιο ισχύει για τις αιτήσεις επιστροφής που εκδόθηκαν. Η Επιτροπή μάς εξήγησε ότι το ποσό αυτό περιλαμβάνει κυρίως 112,7 εκατομμύρια ευρώ για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων, κάτι που επιβεβαιώνεται από την ΕΕΔ της ΓΔ AGRI³⁵, και 68,6 εκατομμύρια ευρώ για έργα αγροτικής ανάπτυξης, τα οποία συμπεριλήφθηκαν στους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς της Επιτροπής και δεν εμφανίζονται στην ΕΕΔ.

³² Ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων του 2021 - Τόμος III, σ. 32, και ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ AGRI για το 2021, πίνακας 2.1.1.3.1-6, σ. 70.

³³ Η ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων καταρτίζεται βάσει δεδομένων προερχόμενων από τους ετήσιους φακέλους διασφάλισης των κρατών μελών, ενώ για την ΕΕΔΕ χρησιμοποιούνται δεδομένα από το λογιστικό σύστημα της Επιτροπής.

³⁴ Ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων του 2021 - Τόμος III, σ. 32.

³⁵ Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ AGRI για το 2021 - παραρτήματα, παράρτημα 7, σ. 264, πίνακας 5.2-2.

72 Στον τομέα της συνοχής, σύμφωνα με την ΕΕΔΕ, το 2021 τα κράτη μέλη εφάρμοσαν προληπτικά και διορθωτικά μέτρα ύψους 3 763 εκατομμυρίων ευρώ³⁶, ποσό που περιλαμβάνει τις δημοσιονομικές διορθώσεις που αναφέρονται στο σημείο 67. Πρόκειται για το μερίδιο της ΕΕ από τις ανακλήσεις και τις παρακρατήσεις που πραγματοποίησαν τα κράτη μέλη επί των δαπανών που δηλώθηκαν στην Επιτροπή. Το ποσό αυτό δεν αντιστοιχεί στα 3 204 εκατομμύρια ευρώ και στα 838 εκατομμύρια ευρώ που αναφέρονται στις ΕΕΔ των γενικών διευθύνσεων του τομέα της συνοχής (ΓΔ REGIO και EMPL), καθώς σε αυτά περιλαμβάνεται και η εθνική συγχρηματοδότηση³⁷. Το πρόβλημα αυτό διορθώθηκε στις ΕΕΔ του 2022, στις οποίες παρουσιάζεται το μερίδιο της ΕΕ.

³⁶ Ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων 2021 - Τόμος III, Ενότητα: «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες», σ. 32.

³⁷ Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης για το 2021 - παραρτήματα, πίνακας στη σελίδα 140, και ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης για το 2021 - παραρτήματα, πίνακας, σ. 115-116.

Συμπεράσματα και συστάσεις

73 Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα συστήματα που εφαρμόζει η Επιτροπή για τη διαχείριση και την παρακολούθηση των παράτυπων δαπανών που πραγματοποιούνται από δικαιούχους κονδυλίων της ΕΕ είναι εν μέρει αποτελεσματικά. Μολονότι διασφαλίζει την ακριβή και έγκαιρη καταγραφή των παράτυπων δαπανών, η διαδικασία ανάκτησης των σχετικών ποσών είναι υπερβολικά χρονοβόρα στο πλαίσιο τόσο της άμεσης όσο και της έμμεσης διαχείρισης. Όσον αφορά την επιμερισμένη διαχείριση, το σημαντικό ποσοστό των παράτυπων ποσών που δεν ανακτώνται στον τομέα της γεωργίας και το γεγονός ότι τα ποσοστά ανάκτησης δεν έχουν βελτιωθεί από το 2006 αποτελούν ενδείξεις ότι η παρακολούθηση της Επιτροπής μάλλον δεν επαρκεί για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων ανάκτησης των κρατών μελών. Στον τομέα της συνοχής, με την ανάκληση των παράτυπων δαπανών από τις αιτήσεις πληρωμής, ο προϋπολογισμός της ΕΕ προστατεύεται και έτσι η Επιτροπή δεν παρακολουθεί αν τα ποσά αυτά ανακτώνται τελικά από τους δικαιούχους. Επιπλέον, οι πληροφορίες που παρέχει η Επιτροπή σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες και τα επακόλουθα διορθωτικά μέτρα είναι περιορισμένης χρησιμότητας, καθώς δεν είναι πάντοτε πλήρεις και συνεπείς.

74 Από τους εξακριβωτικούς ελέγχους που διενεργήσαμε σε δείγμα ελέγχων και επαληθεύσεων πράξεων υπό άμεση και έμμεση διαχείριση, προέκυψε ότι η Επιτροπή κατέγραφε ορθά και εγκαίρως τις παράτυπες δαπάνες (σημεία 26-28). Παρατηρήσαμε, ωστόσο, ότι, όσον αφορά τις εξωτερικές δράσεις, τα συστήματα διαχείρισης της Επιτροπής δεν αποτυπώνουν πλήρως την οικονομική επίπτωση των παράτυπων δαπανών συστημικού χαρακτήρα. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, αφενός, οι ελεγκτές δεν υποχρεούνται συμβατικώς να διενεργούν πρόσθετους εξακριβωτικούς ελέγχους σε δυνητικά συστημικές παράτυπες δαπάνες και, αφετέρου, η Επιτροπή δεν διασφαλίζει ότι οι δαπάνες αυτές δεν έχουν επηρεάσει άλλες επιχορηγήσεις που έχουν λάβει οι ίδιοι φορείς υλοποίησης (σημείο 30). Ο κίνδυνος μη καταγραφής παράτυπων δαπανών συστημικού χαρακτήρα είναι ιδιαίτερα υψηλός στην περίπτωση των οργανώσεων των Ηνωμένων Εθνών, λόγω περιορισμών στην εμβέλεια των επαληθεύσεων (σημείο 31).

Σύσταση 1 – Να εξετάσει την οικονομική επίπτωση των συστημικών παράτυπων δαπανών στον τομέα των εξωτερικών δράσεων

Η Επιτροπή πρέπει να διασφαλίσει τον προσδιορισμό, την καταγραφή και τη διόρθωση της συνολικής οικονομικής επίπτωσης των δυνητικά συστημικών παράτυπων δαπανών, εν ανάγκη με τη διενέργεια πρόσθετων εξακριβωτικών ελέγχων στις σχετικές, χρηματοδοτούμενες με ενωσιακούς πόρους πράξεις.

Ημερομηνία-στόχος: Ιούνιος 2026

75 Διαπιστώσαμε ότι, κατά κανόνα, από τη διεξαγωγή των χρηματοδοτούμενων με ενωσιακούς πόρους δραστηριοτήτων από τους φορείς υλοποίησης έως την έκδοση των ενταλμάτων είσπραξης από την Επιτροπή μεσολαβούσαν από 14 έως 23 μήνες. Το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολοκλήρωση των διαδικασιών εκατέρωθεν ακρόασης στον τομέα της εξωτερικής δράσης είναι συνήθως κατά πέντε έως εννέα μήνες μεγαλύτερο από ό,τι για τις εσωτερικές πολιτικές. Ακόμη και λαμβάνοντας υπόψη τις εγγενείς διαφορές μεταξύ των δύο μορφών διαχείρισης, θεωρούμε ότι το επίπεδο παρακολούθησης και εποπτείας που παρέχει η Κοινή Υπηρεσία Ελέγχου στον τομέα της έρευνας συμβάλλει στη μείωση του χρόνου που απαιτείται για τον εντοπισμό και τη διόρθωση των παράτυπων δαπανών (σημεία **33-37**).

76 Διαπιστώσαμε ακόμη ότι, στην περίπτωση ανεξόφλητων ενταλμάτων είσπραξης, οι υπηρεσίες της Επιτροπής χρειάζονται συνήθως πέντε έως οκτώ επιπλέον μήνες έως την κίνηση της διαδικασίας εκτέλεσης (σημεία **38-43**). Οι καθυστερήσεις στην ανάκτηση των παράτυπων ποσών μειώνουν τις πιθανότητες της Επιτροπής να ανακτήσει το σύνολο των οφειλόμενων ποσών, ιδίως στις περιπτώσεις που οι φορείς υλοποίησης αδυνατούν ή δεν προτίθενται να εξοφλήσουν τις οφειλές τους (σημεία **48** και **49**). Η ΓΔ BUDG προσπάθησε πρόσφατα να επιλύσει το πρόβλημα των καθυστερήσεων στη διαδικασία ανάκτησης της Επιτροπής (σημεία **44-46**). Μετά την πλήρη εφαρμογή τους, τα μέτρα αυτά ενδεχομένως να επιλύσουν το ζήτημα των καθυστερήσεων στις διαδικασίες εκτέλεσης, όταν οι οφειλέτες δεν επιστρέφουν τα ενωσιακά κονδύλια αφότου η Επιτροπή έχει αποστείλει επιστολή όχλησης.

Σύσταση 2 – Να βελτιώσει τον σχεδιασμό των ελεγκτικών εργασιών στον τομέα των εξωτερικών δράσεων, προκειμένου να μειωθεί ο χρόνος που απαιτείται για τη διαπίστωση παράτυπων δαπανών

Στον τομέα των εξωτερικών δράσεων, η Επιτροπή πρέπει να μειώσει τον χρόνο που μεσολαβεί μεταξύ της ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ δραστηριοτήτων και της διαπίστωσης των παράτυπων δαπανών που πρέπει να διορθωθούν. Για τον σκοπό αυτό, της συνιστούμε:

- α) να επανεξετάσει τη μεθοδολογία της για τον σχεδιασμό των ελέγχων, προκειμένου αμέσως μετά την παραλαβή συμμορφούμενων οικονομικών εκθέσεων να διενεργούνται εκ των υστέρων εξακριβωτικοί έλεγχοι·
- β) να χρησιμοποιεί διαδικασίες και εργαλεία παρακολούθησης που θα της δίνουν τη δυνατότητα να μεταπαρακολουθεί στενότερα τη διαδικασία ελέγχου, προκειμένου να μειωθεί η διάρκεια των διαδικασιών εκατέρωθεν ακρόασης.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2025

77 Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, τα κράτη μέλη έχουν την πρωταρχική ευθύνη για την καταγραφή και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών. Στον τομέα της γεωργίας, στο πλαίσιο του οποίου η Επιτροπή παρακολουθεί τα συστήματα των κρατών μελών, στο τέλος του 2022 μη ανακτήσιμο ή σε εκκρεμότητα ήταν το 48 % των ενταλμάτων, αξίας 2,4 δισεκατομμυρίων ευρώ (από άμεσες ενισχύσεις και μέτρα στήριξης της αγοράς), που είχαν εκδώσει οι οργανισμοί πληρωμών από το 2007 και δεν είχαν ακυρωθεί. Επιπλέον, τα ποσοστά ανάκτησης σε επίπεδο δικαιούχων για το ΕΓΤΕ είναι κατά κανόνα χαμηλότερα από εκείνα που καταγράφονται στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης. Ο κανόνας του 50/50, ο οποίος είχε ως στόχο να ενθαρρύνει τους οργανισμούς πληρωμών να ανακτούν χωρίς καθυστερήσεις τις οφειλές, δεν ισχύει πλέον στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής για την περίοδο 2023-2027. Ελλείψει κινήτρου για την ανάκτηση, υπάρχει κίνδυνος το ποσοστό ανάκτησης στον τομέα της γεωργίας να μειωθεί (σημεία [51-57](#)).

Σύσταση 3 – Να αξιολογηθεί η ανάγκη παροχής πρόσθετων κινήτρων στα κράτη μέλη προκειμένου να βελτιώσουν τα ποσοστά ανάκτησης παράτυπων δαπανών στον τομέα της γεωργίας

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη ανακτούν χωρίς καθυστερήσεις τα παράτυπα ποσά που έχουν καταβληθεί στο πλαίσιο της ΚΓΠ και να βελτιωθούν τα ποσοστά ανάκτησης, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει την ανάγκη για πρόσθετα κίνητρα κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού.

Ημερομηνία-στόχος: τέλος του 2025

78 Στον τομέα της συνοχής, τα κράτη μέλη διορθώνουν τις παράτυπες δαπάνες, ανακαλώντας τις από τις πιστοποιημένες αμέσως μετά τον εντοπισμό τους. Αυτό σημαίνει ότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ προστατεύεται μόλις οι παράτυπες δαπάνες εντοπιστούν και ανακληθούν. Η Επιτροπή δεν παρακολουθεί κατά πόσον τα κράτη μέλη ανακτούν τις ανακληθείσες παράτυπες δαπάνες από τους δικαιούχους. Η ανάκτηση παράτυπων ποσών αποτελεί βασικό εργαλείο για την αποτροπή των δικαιούχων από περαιτέρω παρατυπίες και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων για τη φήμη της ΕΕ (σημεία [59-63](#)).

79 Διαπιστώσαμε ότι οι πληροφορίες που δημοσιεύει η Επιτροπή σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες, τις ανακτήσεις και άλλα διορθωτικά μέτρα που λαμβάνει δεν είναι πάντοτε πλήρεις και συνεπείς. Κανένα από τα έγγραφα που δημοσιεύει δεν παρουσιάζει την ολοκληρωμένη εικόνα των διαπιστωθεισών παράτυπων δαπανών και των διορθωτικών μέτρων που ελήφθησαν (σημεία [65-72](#)).

Σύσταση 4 – Να παρέχει πλήρεις πληροφορίες σχετικά με τις διαπιστωθείσες παράτυπες δαπάνες και τα διορθωτικά μέτρα που ελήφθησαν

Στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων της, η Επιτροπή πρέπει να παρουσιάζει στοιχεία:

- α) σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες που διαπιστώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους και τα διορθωτικά μέτρα που ελήφθησαν, και
- β) σχετικά με τις παράτυπες δαπάνες που διαπιστώθηκαν κατά το προηγούμενο ή τα προηγούμενα έτη, για τις οποίες τα διορθωτικά μέτρα δεν είχαν ολοκληρωθεί έως το τέλος του προηγούμενου έτους, καθώς και σχετικά με τα διορθωτικά μέτρα που ελήφθησαν κατά το υπό εξέταση έτος.

Ημερομηνία-στόχος: Ιούνιος 2026

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα V, του οποίου προεδρεύει ο Jan Gregor, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 22ας Μαρτίου 2024.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παράρτημα

Παράρτημα Ι – Συστήματα εντοπισμού, καταγραφής και αναφοράς των παράτυπων δαπανών και διορθωτικά μέτρα για επιλεγμένα προγράμματα της ΕΕ

Φυσικοί πόροι (γεωργία)

Οι οργανισμοί πληρωμών διενεργούν διοικητικούς ελέγχους σε όλους τους δικαιούχους, καθώς και επιτόπιους ελέγχους, και διαβιβάζουν στατιστικά στοιχεία στη ΓΔ AGRI έως τις 15 Ιουλίου κάθε έτους. Το ποσοστό κάλυψης των επιτόπιων ελέγχων είναι κατά κανόνα 5 %, αλλά ποικίλλει ανάλογα με το μέτρο.

Οι οργανισμοί πιστοποίησης ελέγχουν και πιστοποιούν τους ετήσιους λογαριασμούς των οργανισμών πληρωμών, τις διαδικασίες εσωτερικών δικλίδων, τα συστήματα ανάκτησης, καθώς και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών που επιστρέφει η ΕΕ. Επίσης, επιλέγουν δείγματα των επιτόπιων ελέγχων που διενεργήθηκαν από κάθε οργανισμό πληρωμών και τους επαναδιενεργούν. Έως τις 15 Φεβρουαρίου κάθε έτους, οι οργανισμοί πληρωμών υποβάλλουν στη ΓΔ AGRI προς εκκαθάριση τους ετήσιους λογαριασμούς τους και τις εκθέσεις πιστοποίησης.

Εάν εντοπιστούν παράτυπες δαπάνες ή περιπτώσεις αμέλειας, τα κράτη μέλη οφείλουν να ζητήσουν την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών (συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των χρηματικών ποινών) από τους δικαιούχους εντός 18 μηνών από την έγκριση ή την παραλαβή έκθεσης ελέγχου³⁸. Κατά την υποβολή της αίτησης ανάκτησης, οι οργανισμοί πληρωμών οφείλουν να καταχωρίζουν τα οφειλόμενα ποσά στο βιβλίο οφειλετών τους και να μεταπαρακολουθούν την είσπραξη της απαίτησης για έναν χρόνο από το τελευταίο σχετικό γεγονός ή ενέργεια, σύμφωνα με την εφαρμοστέα εθνική διαδικασία³⁹.

³⁸ Άρθρο 54, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013.

³⁹ Κατευθυντήρια γραμμή της ΓΔ AGRI, με τίτλο «Key and ancillary controls concerning irregularities and debts management and control systems in relation to conformity clearance procedures launched as from 1.1.2015», ενότητα II.

Τα κράτη μέλη μπορούν να επαναχρησιμοποιούν όλα τα ανακτηθέντα ποσά για προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, αλλά πρέπει να επιστρέφουν στον προϋπολογισμό της ΕΕ τις ανακτήσεις που σχετίζονται με άμεσες ενισχύσεις και μέτρα στήριξης της αγοράς ως έσοδα με ειδικό προορισμό, μετά την παρακράτηση διοικητικού τέλους 20 % (25 % για την πολλαπλή συμμόρφωση). Η επιστροφή συνεπάγεται την αφαίρεση των ανακτηθέντων ποσών, συμπεριλαμβανομένων τυχόν χρηματικών ποινών και τόκων, από την επόμενη μηνιαία δήλωση δαπανών.

Στην περίπτωση των άμεσων ενισχύσεων, οι οργανισμοί πληρωμών μπορούν να συμψηφίζουν ανακτήσεις έναντι μελλοντικών πληρωμών προς τον ίδιο δικαιούχο. Ωστόσο, αυτό δεν μπορεί να γίνει στην περίπτωση ανακτήσεων που σχετίζονται με μέτρα στήριξης της αγοράς (στο πλαίσιο του ΕΓΤΕ) και ολοκληρωθείσες δραστηριότητες αγροτικής ανάπτυξης για τις οποίες δεν οφείλονται μελλοντικές πληρωμές.

Εάν ένας οργανισμός πληρωμών διαγράψει οφειλή, αφού λάβει όλα τα δυνατά μέτρα για την ανάκτηση, μπορεί να καταλογίσει το ποσό στον προϋπολογισμό της ΕΕ στην επόμενη δήλωση δαπανών. Σε αντίθετη περίπτωση, η ζημία βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό. Έως το 2022, οι οργανισμοί πληρωμών εφάρμοζαν τον κανόνα του 50/50, όταν δεν μπορούσαν να εισπράξουν οφειλή εντός τεσσάρων ετών (οκτώ σε περίπτωση δικαστικής διαδικασίας). Αυτό σήμαινε ότι το κόστος επιμεριζόταν ισομερώς μεταξύ του ενωσιακού και των εθνικών προϋπολογισμών. Μετά την εφαρμογή του εν λόγω μηχανισμού, οι οργανισμοί πληρωμών έπρεπε να συνεχίσουν τις διαδικασίες ανάκτησης (ειδίλλως θα επωμίζονταν οι ίδιοι τη ζημία) και να καταχωρίσουν τα αποτελέσματα στους επόμενους ετήσιους λογαριασμούς.

Η ΓΔ AGRI διενεργεί περιορισμένους επιτόπιους ελέγχους στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας δημοσιονομικής εκκαθάρισης των λογαριασμών, καθώς και πολυετείς επισκέψεις ελέγχου συμμόρφωσης. Η δημοσιονομική εκκαθάριση καλύπτει την πληρότητα, την ακρίβεια και την ειλικρίνεια των λογαριασμών των οργανισμών πληρωμών, ενώ οι έλεγχοι συμμόρφωσης (92 το 2022) αποσκοπούν στον αποκλεισμό δαπανών που δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες. Εάν η Επιτροπή εντοπίσει παράτυπες δαπάνες, οι οργανισμοί πληρωμών πρέπει να ζητήσουν επιστροφή από τους τελικούς δικαιούχους και εν συνεχεία να επιστρέψουν τα ανακτηθέντα ποσά στον προϋπολογισμό της ΕΕ⁴⁰.

⁴⁰ Άρθρο 43 του κανονισμού αριθ. 1306 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013.

Συνοχή

Οι διαχειριστικές αρχές διενεργούν διοικητικούς ελέγχους σε όλες τις αιτήσεις πληρωμής, καθώς και δειγματοληπτικούς επιτόπιους ελέγχους επί των αιτήσεων πληρωμής των δικαιούχων. Τα μη επιλέξιμα ποσά που τυχόν εντοπίζονται παρακρατούνται από εκείνα που πρέπει να τους επιστραφούν. Εναλλακτικά, οι αρχές ζητούν την ανάκτηση, εάν τα ποσά που πρέπει να καταβληθούν στους δικαιούχους δεν επαρκούν. Η Επιτροπή δεν απαιτεί από τις διαχειριστικές αρχές να αναφέρουν στοιχεία σχετικά με τα μη επιλέξιμα ποσά.

Εάν οι διαχειριστικές αρχές εντοπίσουν παράτυπες δαπάνες που έχουν ήδη δηλωθεί στην Επιτροπή, αφαιρούν το παράτυπο ποσό, καθώς δεν είναι επιλέξιμο για συγχρηματοδότηση και δεν πρέπει να περιληφθεί στις δαπάνες που δηλώνονται στην Επιτροπή. Οι διαχειριστικές αρχές έχουν δύο επιλογές για την προσαρμογή των επιλέξιμων δαπανών που αναφέρουν στην Επιτροπή:

- Μπορούν να αναφέρουν τα ποσά αυτά ως ανακλήσεις επιλέξιμων δαπανών. Σε αυτή την περίπτωση, μπορούν να επαναχρησιμοποιήσουν τα ενωσιακά κονδύλια για το ίδιο επιχειρησιακό πρόγραμμα από το οποίο ανακλήθηκαν.
- Μπορούν επίσης να αφήσουν τις παράτυπες δαπάνες στα επιχειρησιακά προγράμματα έως ότου ανακτήσουν τα παράτυπα ποσά από τον δικαιούχο. Η επιλογή αυτή, που παρουσιάζει ένα ταμειακό πλεονέκτημα, αλλά αφήνει λιγότερο χρόνο στις διαχειριστικές αρχές για την επαναχρησιμοποίηση των κονδυλίων μετά την ανάκτησή τους, χρησιμοποιήθηκε μόνο από πέντε κράτη μέλη κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 και δεν ισχύει πλέον κατά την τρέχουσα περίοδο.

Οι αρχές πιστοποίησης είναι υπεύθυνες για την πιστοποίηση των τελικών λογαριασμών που υποβάλλονται στην Επιτροπή. Συσσωματώνουν τα «διορθωμένα» αριθμητικά στοιχεία που παρασχέθηκαν από τις διαχειριστικές αρχές και εφαρμόζουν άλλες διορθώσεις που τυχόν πρέπει να γίνουν στους λογαριασμούς σε συνέχεια εξακριβωτικών ελέγχων που διενήργησαν οι αρχές ελέγχου, η Επιτροπή ή το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Επιπλέον, οι αρχές πιστοποίησης διενεργούν δικούς τους εξακριβωτικούς ελέγχους, οι οποίοι μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα οι δαπάνες να κριθούν ως υψηλού κινδύνου και να ταξινομηθούν ως υποκείμενες σε «συνεχή αξιολόγηση». Μολονότι αποτελούν μέρος των λογαριασμών, οι δαπάνες αυτού του είδους πρέπει να αναφέρονται χωριστά και δεν λαμβάνονται υπόψη για συγχρηματοδότηση από την Επιτροπή. Μετά τη διενέργεια πρόσθετων εξακριβωτικών ελέγχων, τα ποσά αυτά μπορούν να συμπεριληφθούν εκ νέου, εν όλω ή εν μέρει, σε μεταγενέστερες αιτήσεις πληρωμής.

Προτού οι διαχειριστικές αρχές υποβάλουν τους ετήσιους λογαριασμούς στην Επιτροπή, οι αρχές ελέγχου εξετάζουν επίσης τις αιτήσεις των δικαιούχων, επιλέγοντας δείγματα δαπανών από τις αιτήσεις πληρωμής που υπέβαλαν οι διαχειριστικές αρχές στην Επιτροπή κατά τη διάρκεια του λογιστικού έτους. Οι ελεγκτικές εργασίες τους παρουσιάζονται συνοπτικά στην ετήσια έκθεση ελέγχου. Οι παράτυπες δαπάνες που εντοπίζονται κατά τους ελέγχους πράξεων διορθώνονται στους λογαριασμούς. Εάν οι εργασίες τους καταλήξουν σε συνολικό ποσοστό σφάλματος (ΣΠΣ) άνω του 2 %, οι αρχές ελέγχου υποχρεούνται να προβούν σε πρόσθετες κατά παρεκβολή δημοσιονομικές διορθώσεις, ώστε το υπολειπόμενο ποσοστό κινδύνου να μειωθεί κάτω από το όριο σημαντικότητας του 2 %.

Ο φάκελος διασφάλισης που τα κράτη μέλη υποβάλλουν ετησίως στην Επιτροπή περιλαμβάνει τους λογαριασμούς των επιχειρησιακών προγραμμάτων που έχουν εγκριθεί για την περίοδο προγραμματισμού, τις ετήσιες εκθέσεις ελέγχου των αρχών ελέγχου, τις ελεγκτικές γνώμες τους, τις ετήσιες συνόψεις και τις δηλώσεις των διαχειριστικών αρχών. Η Επιτροπή εξετάζει τα έγγραφα αυτά.

Επίσης, ελέγχει ορισμένες εθνικές αρχές που επιλέγονται βάσει αναλύσεων κινδύνου. Οι έλεγχοι αυτοί έχουν διάφορους στόχους. Μπορεί να πρόκειται για ελέγχους συμμόρφωσης, διερευνητικούς, θεματικούς, συστημάτων και αξιοπιστίας των δεικτών επιδόσεων και να περιλαμβάνουν επαναδιενέργεια των ελέγχων που διενήργησαν οι αρχές ελέγχου των κρατών μελών. Οι έλεγχοι αυτοί οδηγούν ως επί το πλείστον σε δημοσιονομικές διορθώσεις που συνήθως έχουν ως αποτέλεσμα την επαναχρησιμοποίηση των ποσών από τις εθνικές αρχές για τα προγράμματά τους. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τη λήψη διορθωτικών μέτρων σε σχέση με τους δικαιούχους για τυχόν παράτυπες δαπάνες που εντοπίζονται.

Εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές

Η Επιτροπή συνήθως αναθέτει σε ιδιωτικές ελεγκτικές εταιρείες να εξακριβώνουν την επιλεξιμότητα των δαπανών που αναφέρουν οι φορείς υλοποίησης σε σχέση με συμβάσεις ή συμφωνίες έργων που τελούν υπό την άμεση ή την έμμεση διαχείρισή της. Οι εν λόγω εξακριβωτικοί έλεγχοι μπορούν να διενεργούνται στο πλαίσιο ετήσιων σχεδίων ελέγχου, με την επιλογή έργων βάσει ανάλυσης κινδύνου ή στο πλαίσιο της μέτρησης του υπολειπόμενου ποσοστού σφάλματος για έργα που επιλέγονται τυχαία. Ορισμένες συμβάσεις ή συμφωνίες μπορεί να απαιτούν από τους φορείς υλοποίησης να αναθέτουν σε ιδιωτικές ελεγκτικές εταιρείες τον έλεγχο των οικονομικών λογαριασμών που υποβάλλουν στην Επιτροπή.

Οι γενικές διευθύνσεις στον τομέα της έρευνας έχουν συγκροτήσει κοινή υπηρεσία ελέγχου (CAS) για τη διενέργεια ελέγχων με το δικό τους προσωπικό ή για την ανάθεσή τους σε ιδιωτικές ελεγκτικές εταιρείες βάσει σύμβασης-πλαisiού. Στη δεύτερη περίπτωση, εκπρόσωπος της CAS παρακολουθεί στενά τις εργασίες των ελεγκτικών εταιρειών. Πριν από την έκδοση των τελικών εκθέσεων ελέγχου τους, οι εξωτερικοί ελεγκτές και η CAS συζητούν τα ευρήματα με τους ελεγχόμενους στο πλαίσιο διαδικασίας εκατέρωθεν ακρόασης. Η CAS καταγράφει την επίπτωση των παράτυπων δαπανών στη βάση δεδομένων AUDEX που χρησιμοποιείται για τη διαχείριση των ελέγχων, η οποία διαβιβάζει αυτόματα τα δεδομένα στο σύστημα διαχείρισης επιχορηγήσεων SyGMA, ώστε οι διατάκτες να διεξαγάγουν νέα σύντομη διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης, αποστέλλοντας τις εκθέσεις ελέγχου στους φορείς υλοποίησης πριν από τη λήψη διορθωτικών μέτρων σχετικά με τις αναφερθείσες παράτυπες δαπάνες.

Οι γενικές διευθύνσεις στον τομέα της εξωτερικής δράσης χρησιμοποιούν επίσης μια συμφωνία-πλαisiο για την ανάθεση ελεγκτικών εργασιών σε ιδιωτικές ελεγκτικές εταιρείες. Οι υπεύθυνοι των ελεγκτικών έργων συνεργάζονται με τους διατάκτες για την πρόσληψη των ελεγκτών και τον συντονισμό των εργασιών τους, εγκρίνοντας τα σχέδια εκθέσεων ελέγχου πριν από την υποβολή της τελικής έκδοσής τους. Εν συνεχεία, οι διατάκτες αποστέλλουν τις τελικές εκθέσεις ελέγχου στους φορείς υλοποίησης, οι οποίοι μπορούν να σχολιάσουν τυχόν παράτυπες δαπάνες που εντοπίστηκαν και να υποβάλουν πρόσθετα δικαιολογητικά. Στο τέλος αυτής της διαδικασίας εκατέρωθεν ακρόασης, οι διατάκτες λαμβάνουν απόφαση σχετικά με τα διορθωτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τις παράτυπες δαπάνες που επιβεβαιώθηκαν.

Στον τομέα των εξωτερικών δράσεων, η Επιτροπή διαχειρίζεται ορισμένες δαπάνες έμμεσα με εταίρους υλοποίησης, όπως διεθνείς οργανισμούς και οργανισμούς δημοσίου δικαίου, των οποίων τη φερεγγυότητα εγγυώνται τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή βασίζεται στα συστήματα διαχείρισής τους για τον εντοπισμό και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών που πραγματοποίησαν οι δικαιούχοι. Έχει θεσπίσει μεθοδολογία αξιολόγησης κατά πυλώνες⁴¹ προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι εταίροι υλοποίησης εγγυώνται ισοδύναμο επίπεδο προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ με εκείνο που παρέχει η ίδια στο πλαίσιο της άμεσης διαχείρισης.

⁴¹ Ο πυλώνας 1 που σχετίζεται με τα συστήματα εσωτερικών δικλίδων καλύπτει επίσης την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση σφαλμάτων, παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης.

Η Επιτροπή και τα Ηνωμένα Έθνη σύναψαν χρηματοδοτική και διοικητική συμφωνία-πλαίσιο (ΧΔΣΠ) ως βάση για τη μεταξύ τους συνεργασία. Η κοινή αντίληψη σχετικά με τη χρήση των όρων εντολής για τις επαληθεύσεις δαπανών περιορίζει τα μεγέθη των δειγμάτων που μπορούν να επιλέξουν οι διενεργούντες τις επαληθεύσεις, προκειμένου να ελέγξουν την επιλεξιμότητα μιας πράξης χρηματοδοτούμενης με ενωσιακά κονδύλια, την οποία διαχειρίστηκε οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών⁴². Τα δείγματα δεν μπορούν να περιλαμβάνουν περισσότερες από 40 πράξεις από τον κατάλογο των πρωτογενών πράξεων μιας οργάνωσης ή περισσότερο από το 20 % των δηλωθεισών δαπανών. Εάν ο κατάλογος περιλαμβάνει πράξεις με εταιίρους υλοποίησης για τους οποίους απαιτείται δευτερογενής δειγματοληψία, μπορούν να επιλέγονται έως 20 επιπλέον στοιχεία για πέντε το πολύ από τις πράξεις του δείγματος. Τέλος, οι διενεργούντες τις επαληθεύσεις δαπανών δεν επιτρέπεται να φυλάσσουν αντίγραφα των δικαιολογητικών εγγράφων που έχουν ελέγξει.

Οι διατάκτες της Επιτροπής διορθώνουν τις παράτυπες δαπάνες μέσω ανακτήσεων ή μειωμένων αντίστοιχα μεταγενέστερων πληρωμών. Η Επιτροπή μεταχειρίζεται τα ανακτηθέντα κεφάλαια ως έσοδα με ειδικό προορισμό.

Οι διατάκτες είναι υπεύθυνοι για την κατάρτιση των προβλέψεων απαιτήσεων, τη βεβαίωση των δικαιωμάτων είσπραξης, την καταχώρισή τους στο ABAC και την έκδοση ενταλμάτων είσπραξης και χρεωστικών σημειωμάτων. Πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης στο ABAC, ο υπόλογος της Επιτροπής εξετάζει τα εντάλματα είσπραξης προκειμένου να διασφαλίσει ότι πληρούνται όλες οι αναγκαίες απαιτήσεις και ότι έχουν γίνει οι αναγκαίες ενέργειες για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας ανάκτησης.

Εάν ο οφειλέτης δεν πραγματοποιήσει την πληρωμή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στο χρεωστικό σημείωμα, το ένταλμα είσπραξης ανατίθεται στην ομάδα είσπραξης οφειλών της ΓΔ BUDG (ομάδα που ασχολείται με τις οχλήσεις). Εάν ο οφειλέτης δεν εξοφλήσει την οφειλή μετά την αποστολή υπενθύμισης και επιστολής όχλησης, και δεν υπάρχει δυνατότητα συμψηφισμού ή εκκαθάρισης με τραπεζική εγγύηση, ο υπόλογος καλεί τον διατάκτη να προχωρήσει σε αναγκαστική εκτέλεση. Για τον σκοπό αυτό, ο διατάκτης αποστέλλει στη Νομική Υπηρεσία της Επιτροπής αίτηση συνοδευόμενη από την αναγκαία τεκμηρίωση. Η εκτέλεση μπορεί να γίνει επί των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, είτε με την έκδοση απόφασης της Επιτροπής (άρθρο 299 ΣΛΕΕ) είτε με δικαστική διαδικασία.

⁴² Common Understanding on the use of Terms of Reference for Expenditure Verification for Operations implemented by UN Organisations that are among the Signatory Parties of the EU-UN-FAFA του Μαρτίου 2020.

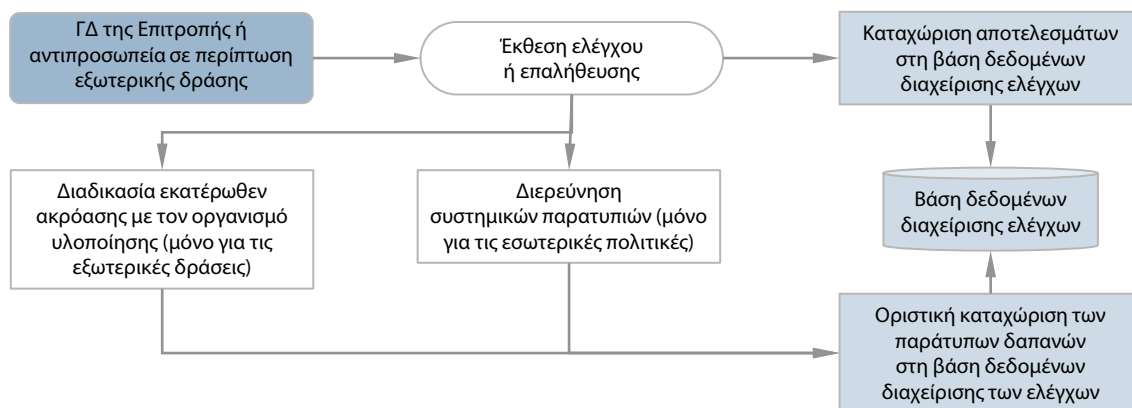
Οι διατάκτες μπορούν να παραιτηθούν από οφειλές στις ακόλουθες περιπτώσεις⁴³:

- α) όταν το προβλέψιμο κόστος της είσπραξης θα υπερέβαινε το ποσό της προς είσπραξη απαίτησης και η παραίτηση δεν θα έθιγε την εικόνα της ΕΕ·
- β) όταν είναι αδύνατη η είσπραξη της απαίτησης λόγω της παλαιότητάς της, καθυστέρησης στην αποστολή του χρεωστικού σημειώματος ή της αφερεγγυότητας του οφειλέτη·
- γ) όταν η είσπραξη είναι αντίθετη με την αρχή της αναλογικότητας.

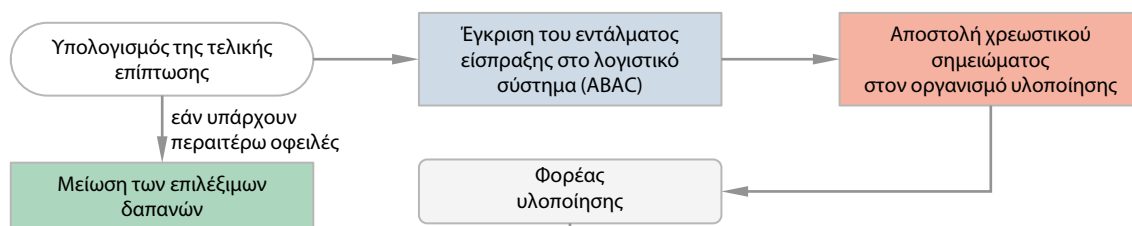
⁴³ Άρθρο 101, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού.

Παράρτημα II – Συστήματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον εντοπισμό παράτυπων δαπανών και τη λήψη διορθωτικών μέτρων στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης

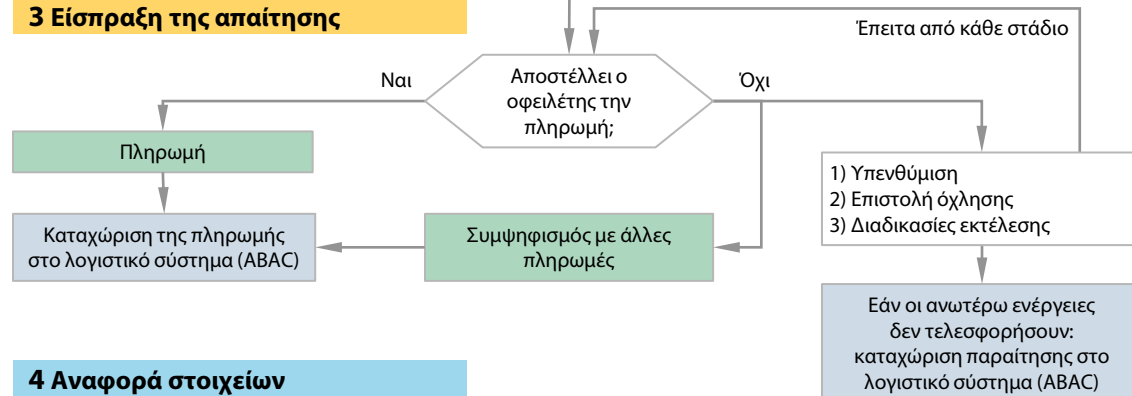
1 Διαπίστωση των παράτυπων δαπανών

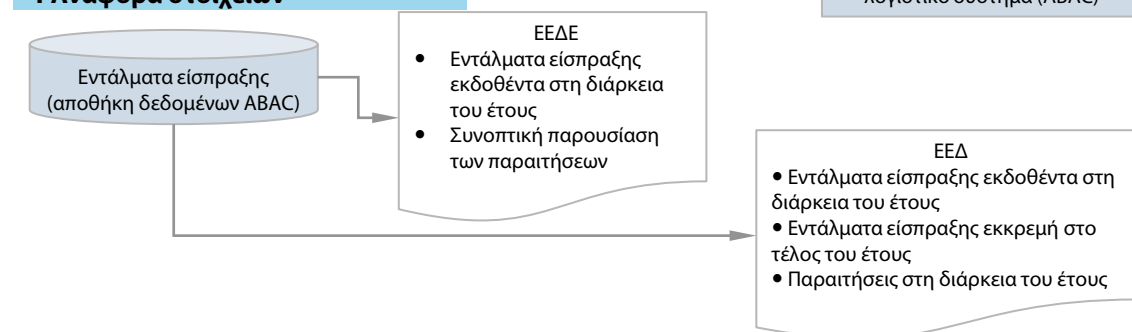
2 Διόρθωση των παράτυπων δαπανών

3 Είσπραξη της απαίτησης

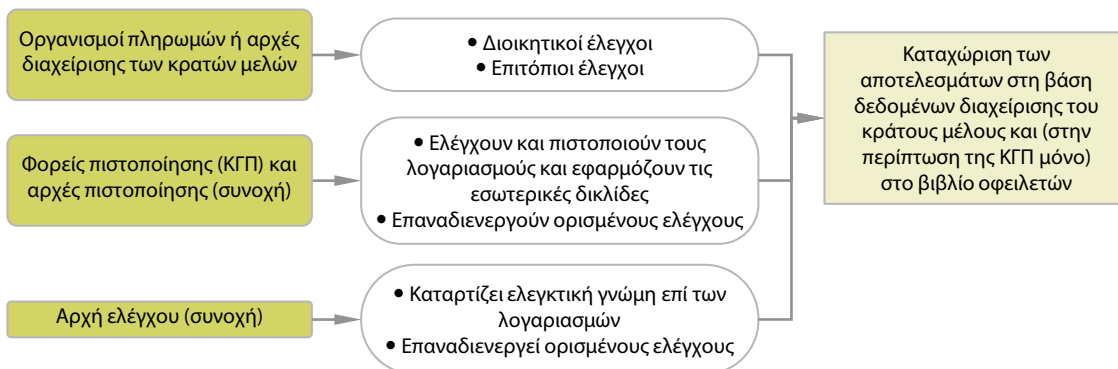
4 Αναφορά στοιχείων

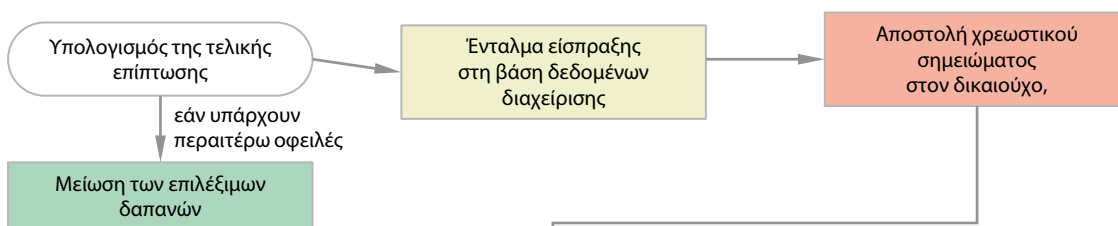
Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα III – Συστήματα των κρατών μελών για τον εντοπισμό παράτυπων δαπανών και τη λήψη διορθωτικών μέτρων στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης

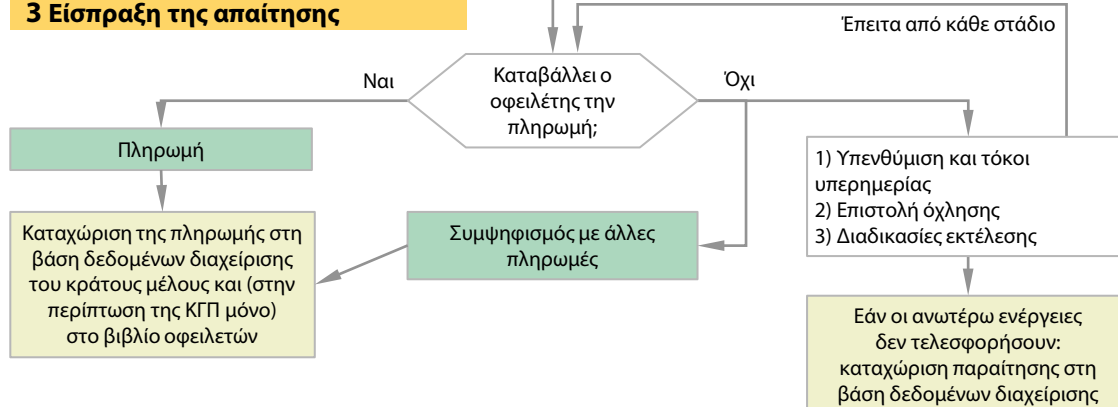
1 Ανίχνευση των παράτυπων δαπανών

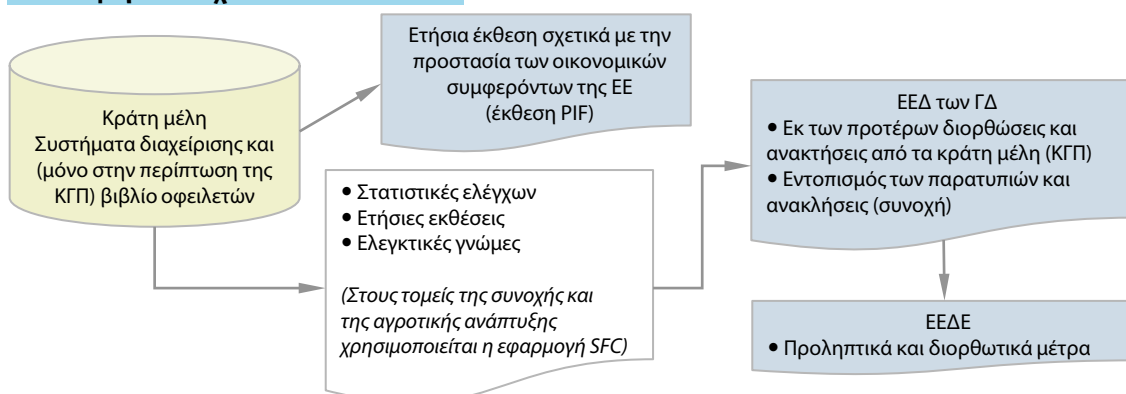
2 Διόρθωση των παράτυπων δαπανών

3 Είσπραξη της απαίτησης

4 Αναφορά στοιχείων

Παράρτημα IV – Ποσοστά ανάκτησης παράτυπων δαπανών για επιλεγμένες γενικές διευθύνσεις της Επιτροπής

AGRI (μόνο ΕΓΤΕ)		Ποσοστό ανάκτησης έως το τέλος του									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Έτος έκδοσης του εντάλματος εισπραξής	2014	14 %	28 %	32 %	33 %	34 %	38 %	39 %	39 %	47 %	
	2015		45 %	61 %	64 %	67 %	72 %	73 %	77 %	81 %	
	2016			39 %	38 %	41 %	45 %	46 %	47 %	48 %	
	2017				21 %	32 %	35 %	36 %	38 %	40 %	
	2018					50 %	60 %	66 %	69 %	70 %	
	2019						26 %	35 %	38 %	43 %	
	2020							37 %	49 %	54 %	
	2021								27 %	56 %	
	2022									39 %	

RTD		Ποσοστό ανάκτησης έως το τέλος του									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Έτος έκδοσης του εντάλματος εισπραξής	2014	54 %	88 %	91 %	92 %	93 %	93 %	93 %	93 %	93 %	
	2015		65 %	87 %	93 %	93 %	93 %	93 %	93 %	94 %	
	2016			71 %	96 %	97 %	97 %	97 %	98 %	98 %	
	2017				50 %	78 %	80 %	80 %	80 %	80 %	
	2018					79 %	96 %	96 %	96 %	96 %	
	2019						70 %	91 %	93 %	96 %	
	2020							77 %	81 %	82 %	
	2021								49 %	51 %	
	2022									79 %	

CNECT		Ποσοστό ανάκτησης έως το τέλος του									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Έτος έκδοσης του εντάλματος εισπραξής	2014	44 %	72 %	76 %	78 %	78 %	78 %	78 %	78 %	78 %	
	2015		64 %	86 %	86 %	88 %	88 %	88 %	88 %	88 %	
	2016			41 %	58 %	68 %	68 %	68 %	68 %	68 %	
	2017				58 %	67 %	91 %	91 %	91 %	92 %	
	2018					65 %	86 %	87 %	87 %	87 %	
	2019						79 %	83 %	83 %	83 %	
	2020							72 %	82 %	82 %	
	2021								38 %	49 %	
	2022									72 %	

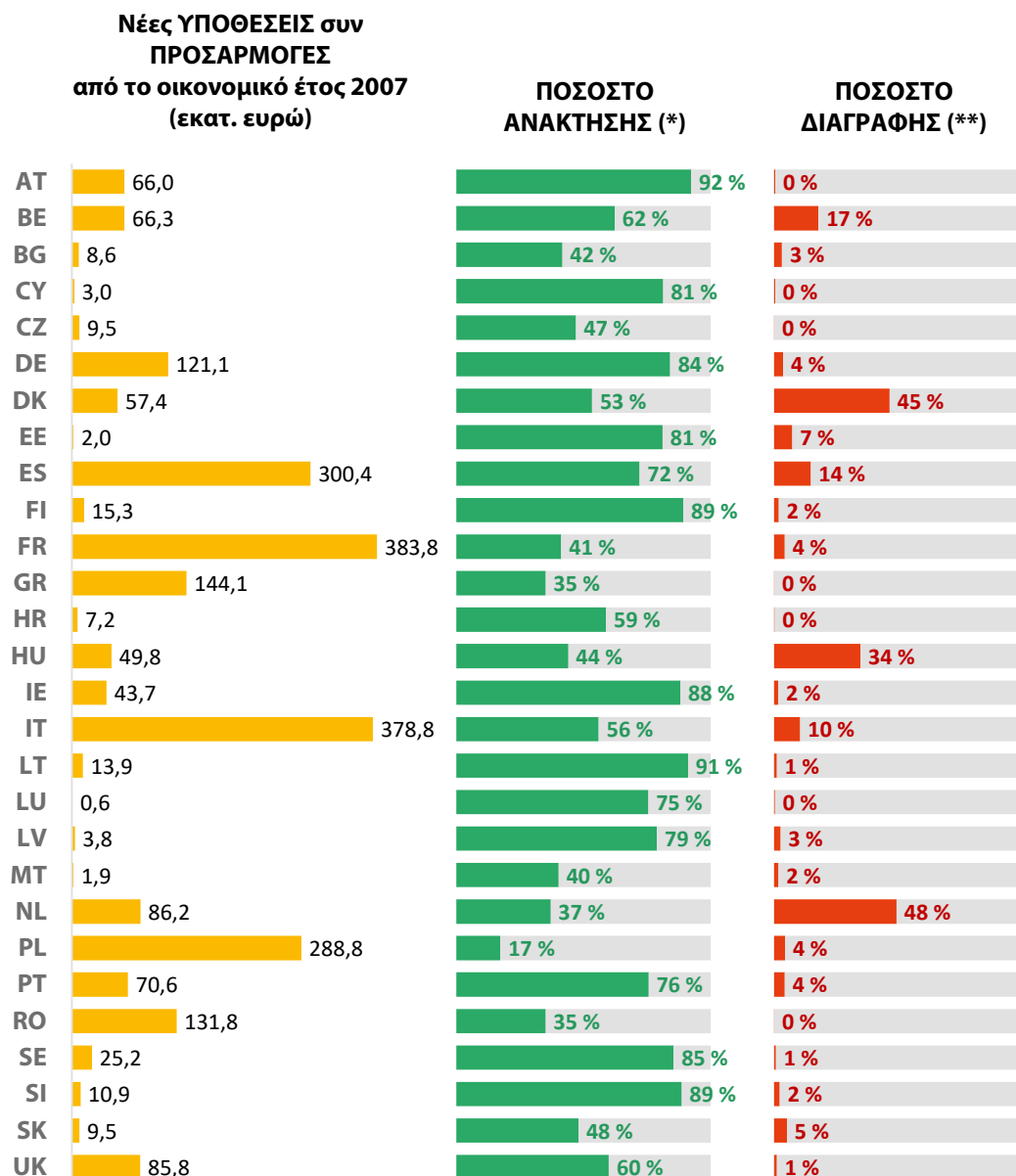
NEAR		Ποσοστό ανάκτησης έως το τέλος του									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Έτος έκδοσης του εντάλματος εισπραξής	2014	52 %	79 %	96 %	96 %	96 %	96 %	96 %	97 %	97 %	
	2015		65 %	74 %	75 %	78 %	78 %	78 %	78 %	78 %	
	2016			70 %	84 %	84 %	85 %	85 %	85 %	87 %	
	2017				78 %	83 %	84 %	84 %	84 %	84 %	
	2018					68 %	75 %	75 %	75 %	75 %	
	2019						61 %	68 %	74 %	74 %	
	2020							39 %	61 %	66 %	
	2021								82 %	96 %	
	2022									59 %	

INTRA		Ποσοστό ανάκτησης έως το τέλος του									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Έτος έκδοσης του εντάλματος εισπραξής	2014	36 %	50 %	54 %	58 %	59 %	59 %	59 %	61 %	61 %	
	2015		61 %	84 %	84 %	84 %	86 %	86 %	86 %	87 %	
	2016			53 %	68 %	71 %	71 %	71 %	74 %	74 %	
	2017				73 %	86 %	89 %	89 %	89 %	91 %	
	2018					42 %	50 %	59 %	59 %	59 %	
	2019						65 %	83 %	84 %	93 %	
	2020							54 %	71 %	76 %	
	2021								57 %	81 %	
	2022									60 %	

Σημ.: Τα ποσοστά ανάκτησης δεν λαμβάνουν υπόψη ποσά που συμψηφίζονται με πληρωμές προς τον δικαιούχο κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους υποβολής αιτήσεων για το ΕΓΤΕ ή για έργα υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση.

Πηγή: Πίνακας: Παράρτημα 7-5.4-1 για το ΕΓΤΕ στη σ. 238 της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης για το 2022 - παραρτήματα και ΕΕΣ βάσει του ABAC.

Παράρτημα V – Ανακτήσεις από δικαιούχους του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων για υποθέσεις που εντοπίστηκαν από το 2007

(*) ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ = ΑΝΑΚΤΗΣΕΙΣ / (ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ συν ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ)

(**) ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ = ΔΙΑΓΡΑΦΕΣ / (ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ συν ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ)

Πηγή: Πίνακας: Παράρτημα 7-5.4-1 για το ΕΓΤΕ, σ. 238-239 της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης για το 2022 - παραρτήματα.

Συντομογραφίες

ΓΔ AGRI: Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης

ΓΔ BUDG: Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού

ΓΔ CONNECT: Γενική Διεύθυνση Επικοινωνιακών Δικτύων, Περιεχομένου και Τεχνολογιών

ΓΔ EMPL: Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης

ΓΔ INTPA: Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων

ΓΔ MARE: Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΓΔ NEAR: Γενική Διεύθυνση Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση

ΓΔ REGIO: Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης

ΓΔ RTD: Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας

ΕΕΔ: Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων

ΕΕΔΕ: Ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων

ΚΓΠ: Κοινή γεωργική πολιτική

ΧΔΣΠ: Χρηματοδοτική και διοικητική συμφωνία-πλαίσιο

CAS: Κοινή Υπηρεσία Ελέγχου

DAC: Κοινή Διεύθυνση Ελέγχου για τη Συνοχή των ΓΔ EMPL και REGIO

IMS: Σύστημα διαχείρισης παρατυπιών

OLAF: Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης

Γλωσσάριο

Άμεση διαχείριση: Διαχείριση ταμείου ή προγράμματος της ΕΕ αποκλειστικά από την Επιτροπή. Αντιδιαστέλλεται με την επιμερισμένη ή την έμμεση διαχείριση.

Διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης: Διαδικασία κατά την οποία ο ελεγκτής ή/και η Επιτροπή συζητά με την ελεγχόμενη οντότητα τα αποτελέσματα των ελέγχων δικλίδων που διενήργησε, προκειμένου να διασφαλίσει το βάσιμο των αποτελεσμάτων αυτών.

Έμμεση διαχείριση: Μέθοδος εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή αναθέτει καθήκοντα εκτέλεσής του σε άλλες οντότητες (όπως τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμοί).

Επιμερισμένη διαχείριση: Μέθοδος εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας, σε αντίθεση με τα ισχύοντα στην περίπτωση της άμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή μεταβιβάζει μεν αρμοδιότητες στα κράτη μέλη, διατηρεί ωστόσο για την ίδια την τελική ευθύνη.

Ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων: Έκθεση που καταρτίζει ετησίως η Επιτροπή σχετικά με την από μέρους της διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ και τα επιτυγχανόμενα αποτελέσματα και στην οποία συνοψίζονται οι πληροφορίες που περιέχονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων των γενικών διευθύνσεων και των εκτελεστικών οργανισμών της.

Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων: Έκθεση που καταρτίζει κάθε γενική διεύθυνση της Επιτροπής, καθώς και κάθε θεσμικό ή άλλο όργανο, και στην οποία περιγράφονται οι επιδόσεις τους σε σχέση με τους στόχους τους και ο τρόπος χρησιμοποίησης των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων τους.

Συνοχή: Η πολιτική της ΕΕ που αποσκοπεί στη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ περιφερειών και κρατών μελών, μέσω της προώθησης της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, της οικονομικής μεγέθυνσης, της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και της διασυνοριακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Σύστημα διαχείρισης παρατυπιών: Εφαρμογή που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για την αναφορά παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων εικαζόμενης απάτης, στην OLAF.

Χρηματοδοτική και διοικητική συμφωνία-πλαίσιο: Συμφωνία μεταξύ της Επιτροπής και του ΟΗΕ, η οποία διέπει τη μεταξύ τους συνεργασία επί θεμάτων που αφορούν τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας.

ABAC: Το ηλεκτρονικό σύστημα της Επιτροπής για τη διαχείριση των πράξεων του προϋπολογισμού και της λογιστικής.

Απαντήσεις της Επιτροπής

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2024-07>

Χρονογράμμη

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2024-07>

Κλιμάκιο ελέγχου

Στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτό διενεργεί επί πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπον ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου V (Χρηματοδότηση και διοίκηση της ΕΕ), του οποίου προεδρεύει ο Jan Gregor, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν ο Jorg Kristijan Petrovič, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τον Martin Puc, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου του, τον Mirko Iaconisi, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του, την Judit Oroszki, διοικητικό στέλεχος, τον Anthony Balbi, υπεύθυνο έργου, και τους Bruno Scheckenbach και Ηλία Νικολακόπουλο, ελεγκτές. Ο Jesús Nieto Muñoz παρείχε υποστήριξη για τη δημιουργία των γραφικών και η Valérie Temprez γραμματειακή υποστήριξη.

Από αριστερά: Mirko Iaconisi, Judit Oroszki, Jorg Kristijan Petrovič, Anthony Balbi, Martin Puc.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2024

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Γραφήματα 4, 6 και 7 – Εικονίδια: Τα γραφήματα αυτά σχεδιάστηκαν με τη χρήση πόρων της [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

HTML	ISBN 978-92-849-2042-6	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/313559	QJ-AB-24-007-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-2048-8	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/522234	QJ-AB-24-007-EL-N

Αξιολογήσαμε την αποτελεσματικότητα των συστημάτων που εφαρμόζει η Επιτροπή για τη διαχείριση και την ανάκτηση παράτυπων δαπανών που πραγματοποιούνται από δικαιούχους ενωσιακών κονδυλίων όσον αφορά την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ και ως μέσο αποτροπής παράτυπων δραστηριοτήτων στο μέλλον. Στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή διασφαλίζει την ακριβή και ταχεία καταγραφή των παράτυπων δαπανών. Ωστόσο, η ανάκτησή τους καθυστερεί πολύ. Στην περίπτωση της επιμερισμένης διαχείρισης, στο πλαίσιο της οποίας τα κράτη μέλη φέρουν την πρωταρχική ευθύνη για την καταγραφή και την ανάκτηση των παράτυπων δαπανών, τα ποσοστά ανάκτησης είναι κατά κανόνα χαμηλά, με σημαντικές όμως αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών.

Συνιστούμε να εξεταστούν οι συστημικές παρατυπίες και να βελτιωθεί ο σχεδιασμός των ελέγχων στον τομέα των εξωτερικών δράσεων. Στον τομέα της γεωργίας, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει την ανάγκη παροχής κινήτρων στα κράτη μέλη προκειμένου να βελτιώσουν τα ποσοστά ανάκτησης. Τέλος, η Επιτροπή πρέπει να παρέχει πλήρεις πληροφορίες σχετικά με τις διαπιστωθείσες παράτυπες δαπάνες και τα ληφθέντα διορθωτικά μέτρα.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors